

Új szépirodalmi könyvek

DRASCHE-LÁZÁR ALFRÉD

ENYÉM VAGY!

REGÉNY

Ára 6 korona

A «Tüzpróba» kitünő szerzőjének új regénye, a melynek érdekfeszítő, fordultatos cselekménye a magyar előkelő világ körében, nagyrészt főrangú magyar huszártisztek között játszik le.

FELNER-DÉNES PÁL

AZ ÁRNYÉKEMBER

FANTASZTIKUS REGÉNY

Ára 6 kor. 60 fillér

Olyan ez a fantasztikus regény mint egy opium-álom: eleinte szeliden ringat, majd örvénylő érzések, vad szenvedély és tomboló gondolatvihár misztikus szimfóniája . . .

KISS JENŐ SÁNDOR

A GÉP

NOVELLÁK

Ára 4 kor. 80 fillér

Tizennyolcz novella van ebben a könyvben, jól megkomponált, érdekes történetek, melyek kiválnak úgy meséik változatosságával, mint alakjaik erőteljes rajzával a mai magyar novellaírás átlagából.

HAVAS ALISZ

SZENT BORBÁLA KÉPE

REGÉNY

Ára 6 korona

Egy fiatal író első könyve. Kitünően elbeszél, érdekes történet, melynek folyamán finoman megrajzolt, élettelen alakokat mutat be a mai kornak a levegőjéből.

SZINI GYULA

PORCZELLÁN MUZSIKA

Ára 6 korona

Egy asszonyi élet vergődése a reá áhító férfiak egymás elleni harcában — Szini Gyula új regényének tárgya, s a budapesti művészvilág adja meg az érdekes levegőjét színes képeivel és finoman rajzolt jellemző alakjaival.

Kaphatók minden könyvkereskedésben.

3. SZÁM. 1918. (65. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL,

BUDAPEST, JANUÁR HÓ 20.

Szerkesztési iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 80 fillér.

Előfizetési feltételek:

Egészévre — 40.— korona.
Félévre — 20.— korona.
Negyedévre — 10.— korona.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-
határozott viteldij is csatolandó.

KÜHLMANN NÉMET KÜLÜGYI ÁLLAMTITKÁR ÉS GRÓF CZERNIN KÜLÜGYMINISZTERÜNK A TÁRGYALÁSRA MENNEK.

A BRESZT-LITOVSKI BÉKÉTÁRGYALÁSOKRÓL. — (Buda) felvétel.

EGY FALUSI KISASSZONY TÖRTÉNETE.

REGÉNY. — IRTA SZEMERE GYÖRGY.

(Folytatás.)

— Nem is kényszerítem — ütötte bele a vasat a nagyúr a menten észrevett részbe, — nem kényszerítem, csak meggyőzőm. Az anyagiakról nem is beszélek — folytatta, — bár egy pályakezdő ifjúnak egy harmincezer koronányi kis tőke nem árt, inkább egyéb belátására apellálok... Ön határozottan puha.

— Mafla, — tódította a pap, a ki tépelődése felhőiből végre-valahára kikászálódott s ismét a földön érezte magát.

— Ezt nem akartam így egyenesen megmondani, — s mosolygott a kegyelmes úr, — csak arra akartam a doktort figyelmeztetni, hogy jelen szerelmes állapotában mire sincs nagyobb szüksége, mint a szívós kitartásra, a küzdelem tudományára, egyszóval az ellenállhatatlan férfiaságra. Egy nő csak ezekkel a kvalitásokkal lehet meghódítani, — ha egyébként nem hódolt meg önkénytelen — s ezeket a hódításokat megszeresheti ön Indiában az ismeretlen viszonyokkal való küzdelemben, a bramán bűbájosok, bajaderek, maharadszák között, a tigrisvadászatokon.

— Az ám, — helyeselte a pap a gróf okfejtését, — ilyesvalamit tanácsoltam én is neki... Szerezzen érdemeket, vágja ki a rezet, mutassa meg, hogy igazi férfi.

Balik csak bámult. Sehogysem tudta magát tájékozni. Csak azt tudta, hogy két öreg ember áll előtte. Mind a kettő ezer mértföldnyire akarja küldeni a leányt, a kit szeret, még pedig ugyanazzal a biztatással. Hogy csak akkor veheti be szerelme szívét, ha a pokolba megy tőle, pár tigris leő, pár bajadért elesábit s tudja Isten, mi még... Hát ezt csakugyan bajos volt megérteni. (Mi értelme van a két öreg ember biztatásának, mikor már döntöttek a leány sorsa felett. A gróf megkérte, az apa beleegyezett vagy legalább is beleegyezni látszott leánya sorsába.) Mit bolondítják, mit ravaszkodnak vele?

A valóság az volt, hogy a gróf bízott magában s igen kevéssé taksálta a doktort vetélytársnak. Csupa virtusból sarkantyúza a kis embert, hiszen úgy sem érheti utól. A gróf biztatása, ha játék is, csaknem őszinte volt. Az apa ellenben már csakugyan ravaszkodott. Nem azért kívánta el öcsését ezer mértföldnyire, hogy megfelfiasodjék, (a gróf nyilatkozata után most már inkább az ellenkezőjét kívánta volna) hanem mert attól tartott, hogy a szerelmes gyerek galibákat fog csinálni, ha itthon marad... (Hiszen — vélte — ha viszonzszeretné őt a leánya, másképp gondolkoznék, de mikor a leány szíve még elfoglalva nincs s egy hatalmas nagyúr kér benne helyet!) — Vállald fiam a kegyelmes úr kegyes ajánlatát, ne szalaszd el a szerencsét, — farizeuskodott — ha a kegyelmes úr időközben megmondja magát, — magyarázza — vagy leányom nem vállalja a nagy megtiszteltetést: nyitva marad hozzá az utad, mint világjáró ember, híres tigrisvadász könnyebben hozzáférközhétel a szívéhez, mint így szürkén, óbégatva, holdkórosan.

A szerelmes doktor behunyta szemét. A hatalmas úr oldalára képzelte szerelmét a viruló gyermekszűz. A kép csúnya volt szerinte, erkölestelen, riktó, lehetetlen. Megrázta magát, szinte erőszakosan távolított a képzeletét a monstre-házasság lehetőségétől. Nem, nem, a leány tiszta, becsületes... Felrántotta szemét s keményen belenézett a tiszteletes szemébe. Döntött, a mit belőle kiolvasott... (No megállj! A világ másik végére akarsz küldeni egy jól kiészelt ürüggyel, hogy ne látatlankodjam neked, hogy le ne rántassam számedről a hályogot, hogy nagyravágásodat saját gyermeked rovására, annak félrevezetésével kielégíthesd! Hát elmegyek, de megmutatom, hogy hiába spekuláltál, te fogsz beleesni a verembe, a mit nekem ástál, az ürüggyed valóságos okká varázsolom, jól mondta a gróf — köszönöm neki, hogy kioktatott, — igenis érdemeket fogok szerezni

Indiában, illuziók rózsaszínű kódébe burkolva fog viszontlátni a drága leány.)

A leány ködképe, mialatt elhatározása megérelődött, pillanatra sem libbent félre arról a talapatról, a melyre rákoppelte. A leányt képes lett volna, annyira szerette, a szellőtől, a nap-sugártól is féltetni, mindentől, a mi tiszta, fényt és eszményt sugároz, de egy (szerinte) kiélt öreg embertől soha.

— Kegyelmes gróf úr, köszönöm a bizalmat, ajánlatát elfogadom, szolgálatjára állok bármikor.

II. Báránnyelők.

Totyogós öreg úr volt Zitás mindközönségesen, de midőn a kegyelmes úrtól elszabadult, hogy leányával közölje a nagy hírt, kettésével vette a lépcsőket, a melyek a palota belső lakosztályából a második emeletre a vendégszobákhoz vezeték. Oly erővel hatott rá a *doping*, hogy alighanem félrobbant volna, ha nem szalad.

Elfulva rontott be leányához.
— Borecsi! Bo-borecsi!
A leány megijedt kissé.
— Mi lelte, édesapám? Alig szuszog.
— Nagyon is szuszogok... megkértem.

A Borecsika hajnalarca szomorúvá alkonyodott.
— Az, apám!
— Micsoda az, azt se tudod ki kért meg!
— Jani, természetesen.
— Ördögöt Jani!... Ki az a Jani — gögösködött a szerény papocsa a *doping* hatása alatt — Höher, barátom, höher!

A kis leány elnevette magát, oly szaporán csilingelt a kacagása, mint a megesisiklandozott gyermeké.

— Csak nem a kasznár!
— Mit nekünk a kasznár! Höher fiam, még feljebb licitálj.

— Cserny, a közjegyző.
— Füttyölök a Csernydre, még feljebb, sokkal feljebb.

— De hiszen — csodálkozott Borecsi, — ezeken kívül más nem kurizált neked.

— Nem a kurizálás teszi, te liba. Akkora urak, mint a te kérőd, nem szoktak kurizálni.

A kislány apja keblére röptül.
— De most már csakugyan kíváncsivá tett, beszéljen apus.

Két hangos pusztit czuppantott szülője szakállába s megcirógatta a haját.

Az öreg úr kissé megkérte, becézte magát, aztán elsütötte az ágút.

— A kegyelmes úr kért meg... kegyelmes grófné lesz.

— Az!

Csak sóhajtott a leány, de beillett volna a sóhaja sikolyának is.

Apja nem tudta, hova sorozza leánya eme kedvzajlását, még kevéssé volt képes a hirtelen szemébe gyülekező könnyeinek okát meghatározni. Fájdalom- vagy örömkönyvek-e.

— Nono, mit rücskölz gyerek, nem bántott senki se.

— Nem lehet apám, nem lehet, — fuldokolta a leány, kezét hullámzó keblére tapasztva — tudom, hogy nagy megtiszteltetés ért, hogy fájdalmat okozok neked, ha el nem fogadom, de nem tehetem.

Balik nyilván jobban ismerte a leányt, mint tulajdon édesapja.

— Rég sejtettem ilyesvalamit, — höppögte Borecsika, — a kegyelmes úr oly szépeket mondott neked, mindig féltem, hogy egyszer csak megnyilatkozik... nem hiába féltem.

Zitás uram jobbra-balra bámult, mint valami buta boeci. Egész másképen képzelte el azt a hatást, a mit a nagy szerencse leányára tenni fog. Mindennek inkább számított, mint a leány könnyeire. (Hiszen jó, visszautasíthatja a nagyurat, ő szíve ellenére magához Argyrus király-

fihoz sem kényszeríti gyermekét, de azért még nem szükséges zokognia. Nem olyan volt az ő leánya: vidám, dalos madárka volt, a ki diadalmas életkedvében túlesattogja a viharokat is. Miért nem kacag most is, ha nem kell neki a gróf, a rang, a vagyon. Vagy öntudatlanul mégis azt siratja el. Erzi, hogy többet vesztet a vámon, mint a mennyit a réven nyerni fog? Meghasonlott magával, hogy mégis a veszteségre szánta el magát? De miért, miért — tépelődött magában az ifjúság ósörömeiről rég megfélekedezett öreg úr, — hiszen tudtával szabad a leány szíve, senkit sem szeret szerelemmel, senkinek oda nem ígérkezett, tehát nem tudhatja, mi vesztett ezzel a házassággal, ellenben érezhetné, kiszámíthatná, hogy mit nyer vele...)

— Miért irtózol a kegyelmes úrtól? — kérdezte lehangoltan, drasztikusan.

— Nem irtózom, apa.

— Akkor meg mit rücskölz? Mit komédiázol nekem! Szerelmes vagy valakibe?

— Senkibe, édesapa.

— Vén leány akarsz maradni?

— Nem — állította Borecsi — tudom én, hogy szegény leánynak férjhez illik mennie, hogy szülei terhére ne legyen, el is megyek bárki tisztességes emberhez, csak hozzávaló legyek.

— Balikot érted? — kérdezte az apa zordanon.

— Nem, — válaszolt a leány — Jani unokatestvérem, nem tudnék a feleséges lenni, nem.

— Hát a grófé miért nem tudsz lenni? Inkivíralt az apa. — Azért, mert öreg?

Borecsi bólintott.

— Azért is... És azért is, mert igen nagy úr, félnék tőle és mindig csak szegyélleném magamat.

— Egyéb kifogásod nincs ellene?

— Nincs, hiszen mindig jó volt hozzám, érdememen felül kitüntettet.

Zitás tiszteletes abba hagyta a faggatást. Leánya utolsó szavai némileg elsimitották homloka barázdáit. Halvány reménységár lopózkodott elborult szívébe. Tehát nem ellenszenv választja el leányát a gróftól, hanem a kortól és rangtól való félelem. Ezt mindenesetre könnyebb lesz leküzdeni, mint amazt. Az asszony szeme hamar megszokja a fényt és a szürke férfifejeket. Különbösen is ingatag az asszony, kiszámíthatatlan, először határoz, aztán gondolkodik. Alighanem így tett a leánya is, ő se kivétel. Szoknya hát szoknya. A fő — vélte a kazalmelléki filozófus — az asszonynyal való páros viaskodásban a fő a taktika; támadni nem szabad, meg kell várni, míg az ellenfél maga szalad bele a pengébe; jól tudja ezt a gróf is, különben nem adott volna a leánynak respiriumot.

— Borecsi, — kezdte tiszteletes úr a taktikázást — szörnyen nagy boeci vagy te, fiam. Sírsz, mintha a bőrödöt nyúznák, pedig jól tudhatod, eszem ágában sincs, hogy a gróf úrhoz kényszerítselek. Szíveddel szabadon rendelkez, az a te ősjogod, a mi minden atyai hatalomnál erősebb. Többet mondom, — folytatta a ravasz pap — még tanácsot sem adok neked; annál kevésbbé jut eszembe, hogy rábeszéljelek egy neked visszatetsző házasságra. Gondolkozzál vagy ne gondolkozzál, határozzál vagy ne határozzál, tégy a hogy akarsz. Biztosítalak, hogy bármit határozol, nem fogunk rád nehezíteni, sem én, sem a kegyelmes úr.

— Ó sem? — örvendezett a kisleány s menten abba hagyta a höppögést. A szívárvány már ott ragyogott utolsó könnyeiben a midőn folytatta: — Honnan tudja, édesapám? Mondta? Üzente?

— Mondta, üzente... Azt üzente, hogy szabad elhatározásodban egy szóval se befolyásoljalak, mert azt akarja s el is fogja érni — így mondta, — hogy szeresse őt, boldog legyen

mellette az a leány, a kit magának párjánul kibazsált.

Borecsi összezsécsapta kacsóit. S most már nevette is hozzá, gilicze hangon, melegen.

— Jé, a drága ember! Azt hittem, hogy agyonüt vagy becsukat, ha nem engedelmkedem neki. A milyen hatalmas, meg is tehetné talán.

— Ne beszélj össze-vissza — korholta az apa leányát — a kegyelmes úr ilyen föltevésekre sohasem adott okot, különösen veled szemben nem.

— Igaz, apa — látta be Borecsi — beösmérem, hogy egy hálátlan liba vagyok. A világon senki sem volt olyan jó hozzám, mint a kegyelmes úr s én azzal fizetek neki, hogy meggyanusítom. Milyen drága ember, mily nagylelkű s mi szép öreg úr! — csicseregte bánatosan, — beh kár, hogy olyan rejtentő nagy úr s hogy nem fiatalabb valamivel!

— Hrm, miért sajnálod? — kérdezte Zitás úr torkát ráspolyozva. — Hrm, hrm, a milyen vagy, akkor se mennél hozzá, — jegyezte meg ravaszul.

A kislány fülig pirult, de nem tudott alakoskodni: isteni őszinteséggel kijelentette: — Hozzá mennék bíz én.

Szót sem szolt a tiszteletes, mert nem volt vele tisztában, hogy a taktikát nem veti-e el, ha tágít a résen, a mit a leány szívében elárult. Még mosolyogni sem mert, pedig kacagni szeretett volna leginkább. (Hohó, hiszen nyilvánvaló, hogy a vén kegyelmes alapjában véve tetszik a leánynak: az imént elírt könyveket nem az ellenszenv, nem is a félelem, hanem a váratlan sorsfordulaton való döbbenet váltotta ki szívéből; nemesak a rémek ijesztenek, ijeszt, ha váratlanul jön, a nem remélt boldogság, a nagy szerencse is.)

A régi nyomon folytatta a taktikát, mert valahová mégis ki kellett lyukadnia.

— Hát mit mondjak a kegyelmes úrnak? — kérdezte. — Megállj, — intette le felelni akaró leányát — először megmondom, mit gondolok én. Azt fogom mondani a kegyelmes úrnak, hogy elajultál a váratlan szerencsén, teljes mértékben felfogod annak nagyságát, de éppen azért időre van szükséged, hogy hozzászokjál, ergo ne várjon tőled máról holnapra feleletet. Jó lesz?

— Jó, édesapám, csak az elajulást hagyja ki, mert nem igaz és még azt tegye hozzá, hogy a kegyelmes úr ne említse előttem a dolgot, különben nem tudnék a szeme közé nézni s egy szó se jutna eszembe, pedig oly szépen lehetett vele diszkurálni, senkivel sem tudtam olvan kedvesen hecczelni, mint vele.

— Hecczelni! Miféle kifejezéseket használsz, te leány! Hol tanultad?

— Az intézetben, apa, nincs abban semmi rossz.

Nincs. Nem is haragudott érte komolyan a pap. Sőt örült neki, hogy az intézeti nevelés leánya eredendő lelkének isteni zománczát nem pattogtatta le. Igaz, hogy jelen esetben eme zománcz híján könnyebben ment volna a kegyelmes grófnéval való promóció — vélte — egy alaposan kitanított városi kisasszony gondolkodás nélkül bekapja a rangot és gazdagságot, — de talán mégis szebb az, jobb az így: menjen csak a gyermek a szíve után szabadon; leg-alább kétszeres lesz az öröme, ha utóvégre is azt az utat választja, a mit atyai szíve s ambíciója számára kievezekelt.

Ebben való reménye, mennél sűrűbben hánytavetette a *ceirkumstancziákat*, annál jobban vaszkodott. Bizott a gróf asszonyismeretében, tapintatában s életművészetében. (Addig fog az a leányával hecczelődni, míg a szerelemben, a házasságba bele nem hecczeli.)

Megmámorosodott fantáziája pillanatra sem hagyott békét a tiszteletesnek. Megfelejtkezett tőle még a pipájáról is. Csak este felé jutott az eszébe, hogy nini, a kegyelmes gróf alighanem kíváncsi lehet rá, hogy leánya mint határozott a sorsáról... (Hű csürdügölő kutyaatán, mi lesz most, ha az ő hibájából elszakadt a nagy úr türelme fonala!)

Borecsi!

— Tessék, édesapa! — szólalt meg a leány himzómunkája közben a másik szobában.

— Borecsi, rittyantsd ki magad.

— Készen vagyok régen; hová megyünk apa?

— A kegyelmes úrhoz... Most jutott eszembe hogy vár ránk... tulajdonképpen érted küldött, nagyon eldiskuráltuk az időt.

Borecsi abba hagyta a kézimunkát s átjött az apához.

— Apa, én szívesen megyek, de előbb négy szemközt beszélj velem.

— Mitől félsz?

— Kérd meg őt a nevemben, hogy legyen úgy, mint volt eddig, semmisse változzék.

— A hecczelődést érted?

Borecsi elnevette magát.

— Jaj apa, de szigorúan veszed a szót, én csak azt szeretném, hogy ne feszélyezzen semmiféle tekintet, mert tudom, hogy a kegyelmes szereti, ha vig vagyok.

— Jó, megmondom neki s visszajövök érted... Alig lépett ki tiszteletes úr a szobájából, koczogtattak a Borecsi ajtaján.

Teréz volt, a vendégkomorna.

— Balik doktor úr kérdezteti, hogy bejöhete-e.

— Tessék, miért ne jöhete be.

A kis doktor belépett. Komolyan, de frissen, arca mintha megkeményedett volna, apró villogó szeme elszántágot tükrözött.

— Bizonyára tudod már, Borecsika, — kezdte meg a társalgást, a nélkül, hogy köszöntötte volna a leányt.

— Elpirult.

— Tudom, — mondta szemét lesütve — apának természetesen első dolga volt, hogy közölje velem.

Csend. Egy mélységes sóhaj, aztán folytatta a legény.

— Borecsi, nyugodtan utazhatom?

A leány ráemelte csudálkozó szemét.

— El akarsz utazni? Hová?

HADAK ÚTJA.

A hadak útját nézd csak az égen!
Ott ősmagyarok harcoztak régen;
Már ma fiatal hősök csatáznak,
Jogait védve földi hazánknak.

Szellemek vívnak ott szellemekkel,
Ott a haláltól tartani nem kell;
Honszerelmőkkel élők is örök,
A mennydörgésben ágyújuk dörög.

És mikor a fény ott ki-ki lobban
Kardjok villámlik a villámokban.
S míg a magyaroknak lesz élensége,
Az égi harezak soh'se lesz vége.

Lévay József.

TÖRCSVÁR, MELYET BRASSÓ VÁROSA A KIRÁLYI PÁRNÁK AJÁNDÉKOZOTT. — Baranski E. László rajza.

A MAGYAR KONZERVATÍVEK.

Szogyeny-Marich László, volt magyar másodkancellár emlékiratainak most jelent meg harmadik, befejező kötete.

Nem naponként papírra vett feljegyzéseket tartalmaznak ezek az emlékiratok. A szerző, a ki nagy hivatalokat töltött be és sokszor állott a cselekmények középpontjában, csak olyankor nyúl a tollhoz, a mikor valami fontos esemény történik. De akkor még aznap papírra veti gondolatait, elmondja a tényeket, az egyes emberek szerepét s a maga egyéni benyomásait. Úgy, hogy teljes üdésükben, úgyszólván a pillanatok behatása alatt kapjuk az akkori kor magyar vonatkozású történetének egyes cselekményeit. És ez munkájának kiváló fontosságát biztosítja. Első rendű forrásmű ez mindazok részére, a kiket e kor magyar vonatkozású története közelebbről érdekel.

Nyilvánvaló a műből, hogy Szogyeny, azzal a mellékzettelal írta a maga feljegyzéseit, hogy tanúságot tegyen a saját jóhiszeműségéről. És arról, hogy ő jó magyar hazafi, daczára annak, hogy császári hivatalokat visel. Különös gondja van reá egész életén át, hogy ezt a hazafiságát kétségbe ne vonják idehaza. Hangoztatja, hogy a hivatalokat is csak azért fogadja el, mert így legtöbbet használ a hazájának s még Deák Ferenczet is megkérdézi, hogy elvállalhatja-e az állami tanácsba való kinevezést. Okmányokat és bizonyítványokat állított ki magának magyar hazafi volta felől s még élte alkonyán is sokszor rávitte erre a térre magánköreiben is a beszélgetést.

És e tekintetben a többi magyar konzervatívok is egy csapón haladtak vele. Hirdették, hogy ők konzervatív létükre is jó magyar hazafiak — s hitték is. De ah! minő volt ez az ő hazafiságuk! Boldognak kívánták bizonyára a magyart, de minő volt ez a boldogság s minő az a sors, melyet ennek a nemzetnek szántak!

Ezek a konzervatívok elvesztéven 1848-ban a csatát és kiábrándítva az események által, melyek Világos után következtek, az ötvenes években újra megkezdtek a küzdelmet, hogy a császár bizalmába s ez által a hatalom birtokába jussanak. Szogyeny könyve ezeket a küzdelmeket is megvilágítja. Ő maga bevallotta is hozzájuk tartozott, sőt a legbensőbb hívek egyik legnevezetesebbje volt, a kinek megkérdése nélkül nem kezdtek semmibe s a kinek befolyását igyekeztek mindenkor fruktifikálni. Báró Jósika Samu, gróf Dessewffy Emil, gróf Szécsen Antal, gróf Apponyi György, gróf Barkóczy János, gróf Andrássy György, báró Sennyey Pál, a két Majláth György és Szogyeny-Marich László voltak e körnek legexponáltabb tagjai.

A legeszebb s egyszersmind a nemzetre nézve a legveszedelmesebb Jósika volt. Szogyeny tanúsága szerint is ő adta 1848-ban azt a végzetesen gonosz tanácsot a dynastiának, hogy úszítsák fel a magyarság ellen a nemzeti ségességet. Mikor az 1848-iki törvények szentesítését elhatározta Ferdinánd király, Jósika a horvátok, a ráczok, oláhok és tótok felkérésének szervezését tanácsolta a kamarillának, hogy aztán a fegyveres beavatkozásra meg legyen az ürügy s konfiskálni lehessen az ország jogait. Ő hozta javaslatba báró Jellachichnak horvát banná való kinevezését s hogy ez Lajos főhercegtől és Ferencz József szüleitől oly titkos instrukciókat kapjon, melyeknek teljesítése a függetlenségi harcra vezetett s polgárvérrel áztatta a haza földjét s a nemzet gyászosa letiprásában végződött. És mégis, mikor Jósika az ötvenes években ismét a küzdők sorába állott, társai önként elfogadták vezérükül, meghajoltak tekintélye előtt s baráti szeretetük melegével ápolgatták. Mikor váratlanul meghalt, Dessewffy annyira erőt vesz a bánat, hogy belebetegszik.

A konzervatívok legnagyobb része azonban távol áll az ilyen célszaktól. Legnagyobb részük doktrinár, az elvek embere s tiszta meggyőződése szerint vallja, hogy a tömegek részvétele a kormányzásban csak káros hatású lehet s hogy ennek folytán útját kell állani minden demokratikusabb mozgalomnak. A legvilágosabb fő közöttük kétségtelenül gróf Szécsen Antal. Ő egyszersmind a legkevésbé magyar. Mikor arról van szó, hogy az összbirodalom részére mennyi jogot tartsanak fenn és mennyi legyen az a minimum, a melyet Magyarország-

ID. SZÖGYÉNY-MARICH LÁSZLÓ.

nak legalább névleg visszaadjanak, akkor Szécsen az, a ki a legkevésbé konzesszióval beéri. Daczára, hogy ő is a történelmi fejlődés alapján áll, mint a többiek, az ő részére a magyar történelmi jog alig létezik másban, mint a pragmática sanctióból folyó áldozatok meghozatalában s kész az Ausztriával közös reichsrathra bízni Magyarországot törvényhozási legfontosabb jogainak gyakorlását. Legnemzetibb az egész társaságban gróf Apponyi György s egyszersmind ő áll meg legszilárdabban meggyőződése mellett. Megtörténik ismételve is, hogy a császár egyenes felszólítására sem enged elveiből s midőn a megerősített birodalmi gyűlésbe való kinevezését többszörös visszautasítás után mégis elfogadja: kijelenti a császárnak, hogy ezt meggyőződése ellen s csakis a császári óhajnak engedve teszi. De kijelenti azt is, hogy székét a tanácsban csak úgy foglalja el, ha mindjárt az első ülésen megengedik, hogy elvi álláspontját a saját kinevezése ellenében nyilant kifejezhesse. Báró Vay, a kit 1861-ben kancellárrá neveznek ki, a leghatározatlanabb jellem valamennyiök között. Elvállja a megbízatást, de szeretne kibújni minden kényes feladat alól. Erélyes is szeretne lenni, de csak úgy, ha nem kockáztatja túlságosan a népszerűségét. A császár parancsait hűségesen teljesíti, de nagyon vigyáz, hogy meg ne róják itthon a hazafiak. Sennyey, a ki Budán a helytartótanács alelnöke, egyenesen kétségkívül vádolja őt, Szogyenyhez intézett levelében, mert egészen másként nyilatkozik, ha Pestre lejön, a hol még a főispánok bizalmi nyilatkozatát is megköszöni és másként intézkedik mint kancellár Bécsben. «Ha minden nap — írja — a kancelláriától jönnek pattogó dekrétumok, melyeket ő aláír és melyek itteni fellépésével egyenesen ellenkeznek, akkor a mi álláspontunk tarthatatlan. Vagy azt várja ugyanis, hogy mi fogjuk helyette a gesztenyét a tűzből kikaparni és minden esetben többnyire siker nélkül reprezentálni és miután akkor is cserben hágy, olyant hárit reánk, a mi majdnem elviselhetetlen, vagy pedig az ország irányában tolja ránk az ódiumot, mert a kiadványok a helytartótanács útján menvén, az ő aláírását csak mi látván, ő oly kétszínű szerepet játszik, melynek árnyéka reánk esik.» De ennek daczára is tartozunk Vaynak azzal az elégtétellel, hogy elismerjük némely esetekben mutatott hazafiságát. Mikor a császár kiadta az 1861-iki februári pátentet, a miniszterek azt követelik, hogy azt Vay is írja alá. Vay azt válaszolja, hogy Magyarországon a pátent törvénytelen s azt magyar kancellár nem írhatja alá. A császár ekkor ráparancsol Vayra s a pátent aláírás végett lakására küldi. Vay visszaküldi az okmányt, s beadja lemondását.

S nem kevésbé önzetes Szogyeny-Marich László sem. Megmondja mindig férfisan a véleményét nemcsak a konferenciákon, hanem azokban az uralkodóhoz intézett írásos előterjesztésekben is, melyeknek szövege most nyilvánosságra kerül. Eleinte, mint az államtanács tagjának nagyon szerény a szerepe, mert ennek az intézménynek csak véleménynyilvánítási joga van, — akkor is csak úgy, ha ép megkérdézik. S úgy van vele, mint mindenki, a kihez tanácsért fordulni szokás: megfogadják a szavát, ha azt tanácsolja, a mit a tanácskerő amúgy is óhaj. Mikor azonban megalkotják a megerősített birodalmi tanácsot, Szogyeny fontosabb szerephez jut. Rajner főherceg mellett ő lesz az első alelnök, a ki az ügyeket voltaképp viszi s mint ilyenek sokszor kell a császárral érintkeznie. Még fontosabb feladatok megoldása vár reá, mikor a másodkancellárságot bízzák reá.

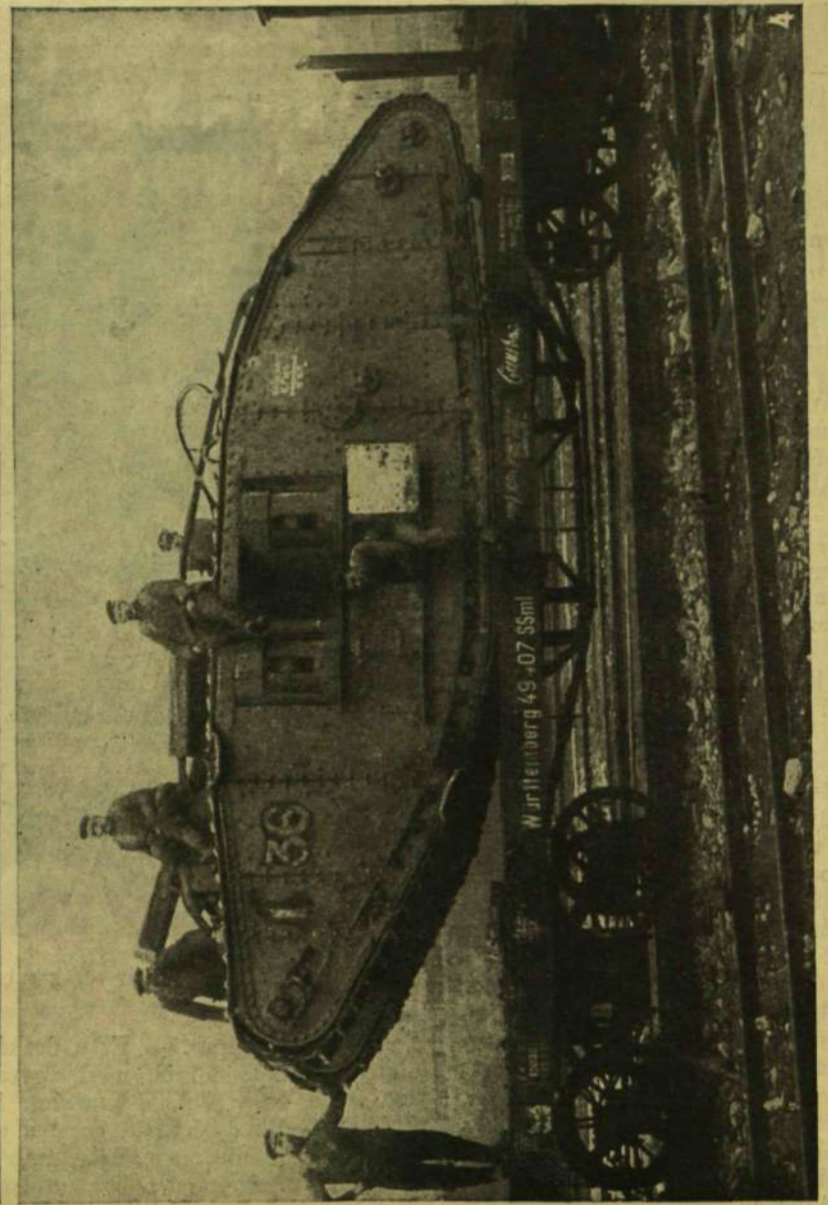
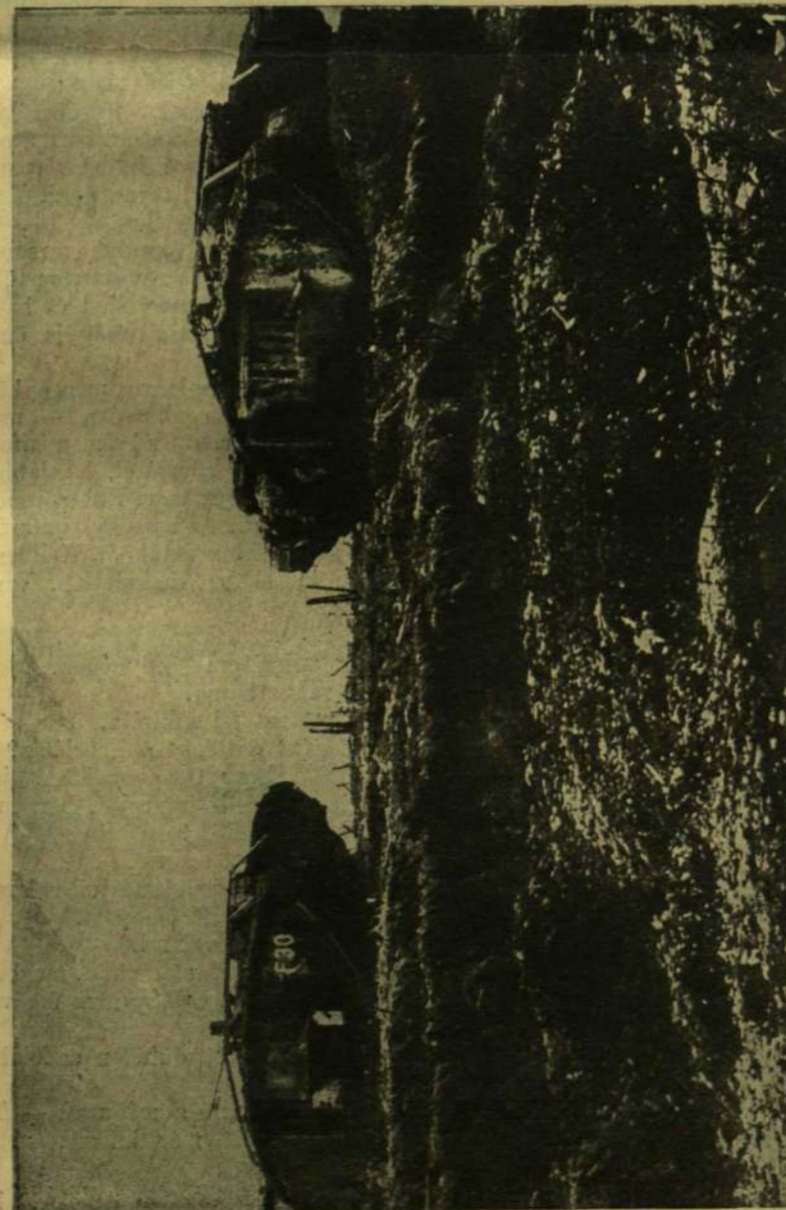
Ebben az időben a császár felfogásában már végbemegy az átalakulás első fele. A szükség parancsolozava viszi azt végebe. Az olasz háború elveszett, az emigráció proklamációkkal árasztja el az országot, Garibaldi bejövetelel reményli mindenki az országban, ettől remégek Bécsben is, — Napoleon pedig fenyeget. A mellett a finacziák siralmasak. Magyarországon megtagadják az adófizetést s a pénzügyminiszter kijelenti a császárnak, hogy néhány nap alatt is beállhat az állami esőd.

Ekkor határozza el magát Ferencz József, hogy ki kell békíteni Magyarországot, — ha ugyan Napoleon hagy hozzá elég időt, mint a hogy megjegyzi ő maga. Eddig engedményekről beszélni sem lehetett. A császár egyszerűen meg sem értette az ilyen kívánságot. Ő azon az alapon állott, hogy Magyarország az 1848-iki események által elvesztette minden jogát s hogy ő kegyet gyakorolt az ő nagylelkűségében, mikor császári teljhatalmának korlátlan voltánál fogva annyi önállóságot engedett Magyarországnak, a mennyit Krajának vagy Isztriának adott. Csodálkozott a magyarok hállatlanságán, a kik nem akarják megérteni, hogy ő mennyire az ország valódi üdvén munkálkodik s bizalmatlanul fogadják intézkedéseit. Bizalmat és szeretetet követelt az aradi szörnyűségek és az ország függetlenségének letiprása után!

1861 tavaszán elhatározta végül a császár, hogy kísérletet tesz Magyarország kibékítésére. Beleegyezett abba, hogy visszaállítsák a vármegyei életet, de az előbbi jogok nevezetesen megszorításával. Szogyenyit bizta meg, hogy a tervezetet elkészítse. Ez vállalta — parancsra — a feladatot, de kijelentette, hogy előbb az alkotmányt kell visszaállítani, mert a magyar megyei életnek ez a fundamentuma. Erről semmit sem akart a császár hallani. Mikor egyik osztrák miniszter egyszer felemlítette a konferencián, hogy a miniszterek felelősségét kellene megállapítani, a császár türelmetlenül jegyezte meg: «az ily felelősség csak papíron létezik; ha baj van, az uralkodót elkergetik, a miniszternek pedig nem történik baja. Mikor pedig azt proponálták, hogy legalább egy magyar minisztert nevezzen ki, a kinek Budán legyen a székhelye, mosolyogva jegyezte meg: «az lenne azután a cifra kormányzás.»

De a viszonyok sürgetőkké váltak, az országgyűlést összehívták abból a célból, hogy törvénybe iktassa a császári pátenseket. A koronázást is megígérték, de a mellett a hadtestparancsnok parancsot kapott, hogy a hatóságok felszólítása nélkül is a népre lövessen, ha szükség találna lenni reá. Az országgyűlés felterjesztette Deák Ferencz által szerkesztett feliratát. Egyideig haboztak, hogy kedvező választ küldenek reá. Szogyeny el is készítette ennek fogalmazványát. De aztán másként határoztak. Az országgyűlést feloszlatták, a konzervatívok ideiglenes kormányát felmentették. Felűnt Schmerling hajnala.

Az alkotmány helyreállítását után, aztán még egyszer megkísérelték a konzervatívok, hogy részt vegyenek az ország ügyeinek intézésében. Most már alkotmányos alapon. Megalakították az országos konzervatív pártot s ennek programja alapján vállaltak képviselőséget. Ezt a vállalkozásukat Deák Ferencz ellenük intézett nagy beszéde tette semmivé. A konzervatívok politikai pártja végleg kimúlt.

1. Angol tankok (óráis páncélos gépkocsik) Bourlonnál. — 2. Teltitálattal elpusztított tank. — 3. A németek által zsákmányolt tank Fontaine-nél. — 4. Épen maradt tank elszállításán.

KÖDBEN JÁRUNK AZ EMBEREK.

Eibeszelés. — Irta Ujvári Péter.

— Uram! — szólt búsan a főmágus megcsókolva a trónon szétterülő királyi palástot, lehetlent kívánsz. Kőgyűrűben járnak az emberek és jó, hogy abban járnak. Haiullah, tudod, nagy proféta volt és szemlő-szembe láthatta Ahrimant. Milliő napok tüzeltek az isten homlokán, a profétának ez csak annyi volt, mintha előtte tejszínű opálok ragyogának szeliden. Egyszer aztán megáhitotta a legnagyobb látomást, a legkáprázatosabbat. Látni kívánta az embert, mert álorzatlanul még nem látta. Ahriman megmutatta neki igaz mivoltában az embert, de az istenlátó profétaszemek nem állták ezt a látomást. A szegény proféta megvakult attól.

A király megvetően mosolygott — Ez is csak olyan mese, mint a többi. — Mese, nem tagadom, de hihető, hogy az isten meglátása nem olyan fenyegető és veszedelmes, mint az emberé, ha az takaratlan. Úgy jó az ember, a milyennek látszik és az benne a legbecesebb, hogy kifürkészhetetlen. Nagyúr, ne kívánd, hogy álorzájuk nélkül állítsam elébed az embereket. Nem kell könnyelműen megtépni azt a kőgyűrűt, a mely mögött csak elmosódva látszanak. Mit akarsz tudni, nagyúr? Azt-e, hogy szeretne-e az alattvalód? Uralkodj igazságosan és hidd, hogy szeretnek, de ne akarj meggyőződni arról, mert lehet, hogy éppen azért gyűlölnék, mert igazságos vagy. Aztán még mire kíváncsi? A barátaidra talán? Elhíheted, van köztük megvesztegethetetlen is. A tanácsosaid sem csálnak meg, ha az őszinteség is elég jövedelmező. Uralkodni és élni akarsz, hát érd be azzal, a mit az emberek önként látnak. A jó és a rossz úgyis olyan fogalom, a melyet szigorúan meghatározni nem lehet. Tökéletesen jó és tökéletesen rossz emberek nincsenek. És ha tudni akarsz, ki a legjobb ember, hát megmondod: az, a ki a rossz embert is szereti.

A király elgondolkodott. Gond és nyugtalanság borongott nemes homlokán.

— Hiába nyugtatsz bőles beszéddel, mágus; a lelkem rágerjedt a kíváncsiságra és érzem, hogy addig nem örülhetek a hatalmamnak, a míg nem tudom, hogy vezéremül a legbátrabbat, tanácsosomul a legbölcsebbet, bírámnak a legigazságosabbat tettem meg. Vedd elő, mágus, a varázstükröt és mutasd meg nekem: birodalmamban ki legméltóbb arra, hogy a vezéri pálcát kezére bízam.

A mágus sóhajva engedelmeskedett. Elővette a varázstükröt, halk imádságot mormolt, aztán a király elé tartotta. Aziz khán hatalmas alakja látszott benne fényes vértetben.

— Igen, — mosolygott a király. — Azizt ismerem. Valóban ő a legbátrabb. Mi az a sokadalom, a mely a kép hátterét befolyozza?

— Csak nézd, majd ráismeresz. A király tekintetét belemeresztette a tükrőbe és egy csata izgalmas képe viharzott elébe. Láta páncélos vitézeit, a hogy halálos elszánt-sággal az ellenséget támadják. Aziz az ellenség vezérére veti magát és rettentő viadalomban leüti.

— Mennyi fenség és milyen vitézség! — lelkesedett a király.

— Mondtam neked — szólt a mágus — hogy ő a legvitézebb.

— Őt teszem meg fővezérem.

— Hát legyen ő a fővezér. De most már ne nézz a tükrőbe, mert még megerőlteted magad.

— Várj, kérlek — intett a király. — A kép változik. A hadsereg győnyörű rendekben hazavonul. Azizt mindenütt diadalok alatt fogadják. A nép rajong érte és ő méltósággal fogadja az imádatát.

— Nagyúr, ne nézd tovább — kőnyörgött a mágus.

A király kipirult arccal tovább követte a kegyelt hadvezért. Lelkesedő hangja azonban hirtelen alábbszállott.

— Nem értem — tűnődött el a képnek új változatán. — Aziz lova megtorpan. A tömeg szétretten. Egy vad ficzkó törtet a vezér elé. Aziz elsápad. Belelátok a mellébe és látom, hogy a szíve félelmében vért ereszt. Mi ez? beszélj már.

— Megjéjt és fél — dörmögte bosszusan

Vilmos császár török tábornagi egyenruhában.

a mágus. — Ez a ficzkó bolond és Aziz fél a bolondoktól, mert egyszer azt jóslták neki, hogy bolond emberek keze által fog elesni. Biztosíthatlak, hogy a sáman, a ki ezt megjósolta, nem ilyen futó bolondot gondolt, de Aziz minden bolondtól retteg azóta.

— De hát nem azt mondtad, hogy birodalmamban ő a legvitézebb?

— Azt mondtam, de mért ne bujkálhatna benne egy kis gyávaság is? És aztán mért bánod ezt a gyávaságot? Katonák ellen küldöd, nem bolondok ellen, hát a vezéréset reá bízhatod. A király elszomorodott. Fájt neki, hogy a vezérét tökéletlenségben találta.

Bosszusan lökte el magát a tükröt, a mely egy szép hitélő megfosztotta. A mágus boldogan a tükrő után nyúlt, hogy a köpenye alá rejtsse. A király rászólt.

— Hadd. A vezérem csalódtam; de hát a bátorság az idegektől függ. Aziz szíve elég erős, de az idegei gyöngék. Az igazság azonban nemesebb erény; mint a bátorság. Nem az idegektől függ és van bizonyára olyan ember is, a ki hibátlanul igazságos. A legigazságosabbat akarom látni és azt teszem bírám főlé főbírnak.

A mágus kelletlenül engedelmeskedett. Bűbajos verseket dunyogott, aztán enyhe lángogytott a lombikban, fölébe tartotta a varázstükröt és a királynak nyújtotta:

— Ez a legigazságosabb — szólt és egy komoly férfúra mutatott, a ki kutató tekintettel nézett ki a tükrőből.

A király gyönyörködve nézte a márvány-nyugalomú férfiarcot.

— Ismered?

— Ismerem. Bakinak hívják. Jó bíró, gazdagnak nem kedves, szegénynek nem nyom el. Mindig igazságos és elfogulatlan. Egyszer hoztak neki kétezer aranyat, hogy egy bűnöst fölmentsen, a vesztegetőt vasra verette. Mástör a főbírói állást ígérték neki a minisztereid, ha egy ügyben az ő szájuk íze szerint ítélt. Bakir akkor is az igazsághoz tartotta magát.

— Hát ez kicsoda? — kérdi a király.

A főmágus bepillantott a tükrőbe és megijedt.

— Nem tudom — hazudott a mágus.

— Ne hazudj — rivallt rá a király. Tudnod kell. Nézd meg.

— A fia — dadogta amaz.

A király szeme kigyuladt, az arczizmai megfeszültek. Csöndes reszketés tanyázott a hátán.

— Arany lánczot látok az asztalon. Az én aranylánczom, a melyet tavaly elloptak. Tűvé tették az egész országot és nem találták meg.

Hallgass, hallgass! — fordult a mágus felé — a bíró mond valamit. Most a fiúra veti magát. Megrázza, a földre teperi. A fiú térdén állva könyörög. A bíró a szakállát tépi, a kezeit tördeli. Érted ezt, mágus? Most fogja a lánczot és a tűzbe veti. Érted ezt? érted ezt?

A mágus feje még mélyebbre lankadt. Alig lehetett érteni, mikor megszólalt:

— A fiú lopta el a lánczodat. Most már értheted.

— Nem értem.

— Pedig érthetnéd. A fiával szemben az igazságossága fölött győzött az apai irtalom. A fiát nem tudta börtönbe juttatni.

A király ajkain keserű mosoly reszketett.

— Hát ilyen a legigazságosabb? — kérdezte zordonul.

— Ilyen.

— A tükröd kegyetlen.

— A valóságot mutatja.

— Akkor a valóság az.

— Nem a valóság szemérmes és fátylak mögé rejtőzik.

— Nem fátyol, hanem festék az emberek arczán a valóság.

— Ha festék ne nyulj hozzá. A magad iszonyatára törölnéd le onnan.

— Mégis letörölöm — toppantott a király keményen. — Most mutasd meg a legbölcsebb miniszteremet. Különbön ne mutasd meg. Még a legbölcsebb sem érdekes. A hivatalos emberek torkig vagyok. Vitézség! igazság! Milyen szép szavak és milyen türesek. Hát a jóság? A jóság is üres szó. Van-e igazi jó ember?

— Van.

— Látni akarom.

— A tükrőben megláthatod.

A király a tükrőbe pillantott.

— Egy koldust látok — szólt csodálkozva.

— Hát a birodalmamban ez a legjobb ember. Milliő voltak és széjjelcsodátta.

— De most látom, gyűlölködve és haragosan néz egy másik koldusra.

— Hát igen. A szerencsétlen éhes és kenyeret kér tőle.

— Várj csak. Látom, fogja a tarisznyát. Most mindjárt kivessi a kenyeret és oda adja neki.

A mágus szomorúan a fejét rázta:

— Tévedsz, nagyúr. Az csak a mesében van, hogy az ember felebarátjának odaadja az utolsó falatját. Ilyen emberek nincsenek, de azért még sem rosszak. Némelyik ad, ha van neki. Ez is adott, a míg volt. Most ő is éhes.

Szörnyűködés látszott a király szemében.

Hát ilyenek az emberek? Ha semmi sem tökéletes, ha a bátorság is meggyáulhat és ha az igazság is tökéletlen és ha a jóság is önző, akkor kibén bizlek.

A nagyúr zordsága lassan-lassan megnyihült.

— Jól van — szólt megalkuvóan — meglakoltam a kíváncsiságomért és ha meg is fosztottam magam egy pár illuziótól, legalább a legszentebb illuzióm megmaradt. Ebben rendületlenül hiszek, főmágus. Az asszony tisztasága nem áll meg a középső fokozatoknál. Kell lenni olyan nőnek, a ki teljesen makulátlan. Van-e olyan?

— Van.

— Akkor azt választom királynőnek.

— Azt nem választthatod.

— Miért — pattant fel a király.

— Hát csak nézz a tükrőbe. Mít látsz?

— Jégsivatagot. Egy rettenetes, kihalt jégsivatagot. Még állatot se látok rajta. Borzasztó ez a mozdulatlanság. Mi ez?

— A világ megfagyott teteme.

— Iszonyú. De ott a jégsziklán látok valamit.

— Az utolsó asszonyt. Megfagyott.

— De mellette mozog valami.

— A kislánya. A hogy megszülte, meghalt.

Hát látod, nagyúr, ez a kis lány nem fog vétekezni.

A király a varázstükröt dühösen a földhöz vágta.

— Méhetsz! — rivallt rá a mágusra. — Tovább nem kellesz. Most már kismertem az embereket.

A mágus megint megcsókolta a király palástját és alázatosan így szólt:

— Az embereket, nagyúr, nem lehet kismerni. Az emberek néha egészen jók és egészen tiszták és vannak néha tökéletesen bátrak és hibátlanul igazságosak, de ők arról nem tehetnek.

BENYOMÁSOK.

Giolliti.

Abból az éles, szemrehányó táviratból a melyet Caillaux intézett Rómába Giollitthez, kiderül, hogy alkalmasint több volt, mint impresszió, de ha csak impresszió, akkor nem csupán a mi impresszióknak volt, hogy Olaszország egykori diktátora a Monte-citorio legutóbbi kritikus ülésén a kezében tartotta nemzete sorát. És a mi kiejthette a kezéből, nem volt más, mint a személyes bátorság végzetes hiánya.

A megrettenés a tekintetektől, a melyek feléje ráztak volna azok, a kik alatt bátor szava sülyesztővé tette volna a földet és a mélységbe merültek volna. Volt, a ki ezt neki ott mindjárt a szemébe is megmondta. Turati szocialista.

De későn. Giolliti akkor már elmondotta beszédét: az egészen mást, mint a mit tőle vártak.

Az olasz kamara készen volt, hogy elítélje és elsöpörje a háború kormányát a vád szavára, mint a hogyan készen állt a francia kamara Caillauxt Clemenceau martalékául dojni. De Caillauxnak százzsorta nehezebb helyzetében megvolt a személyes bátorsága ártatlansága megvédelmezésére és a kamara megtapsolta.

Giolliti azonban, százzsorta könnyebb helyzetében, félt, hogy a maga teljesen megbizonyosodott igazságát elmondja, mint halálos vádat a bűntől roskadozó kormány szemébe. Az nem rémült meg az összeesküvőktől. Ez megjéjt a leleplezetté. Caillaux tudott védekezni. Giolliti nem tudott vádolni. Emberi magyarázata e gyászos viselkedésnek bölcses. Olaszország egykori diktátora öreg ember, szinte aggyastán.

Itália végzetes lépésének első pillanatában még volt bátorsága, hogy korának bölcsesége számára követeljen meghallgatást. A terror akkor lehurrogta és később is mennél veszedelmesebbnek érezte, annál kíméletlenebbül fenyegette.

Átkozták, üldözték, megfámadták, életét bizonytalanná tették. Mutakoznia is veszedelem volt.

A mi aztán két esztendő alatt történt, súlyosan alkalmas volt arra, hogy a félrevezetett tömeg megvilágosodott véleménye Giollitiról megváltozzék. Hogy igazát belássa és a maga igaztalanságát keservesen megbánja. Már nem az ő házat kellett a tömeg dühe ellen védelmezni, hanem azokét, a kik egykor ellene üszítették. De a végzetes évek az aggyastán fölött se szálltak elnyomóan. Örökös fenyegettségekben az öreg ember mit se tanulhatott többet és jobban, mint — félni. Mikor vádlóul léphetett fel a fórumra, már csak védekezni tud. Mikor a büntető pallost kell emelnie, már csak a maga ártatlanságát tudja hangoztatni.

A kiknek reszketnie kellett tőle, azoknak arra ad alkalmat, hogy tapsolhassanak neki, mert ő maga az, a ki reszket. Egy magasabb szempontból talán igazság van a végzet e döntésében, hogy az áruló ország bűnhődését ne csökkenthesse meg az, a kit megkövetett, mert e lépéstől visszatartani akarta. De jelenségnek mégis gyászos, hogy egy agyonterrorizált öreg ember félénksége mint szabadítja rá a halált szerencsétlen, bátor fiatalok újabb százezeire. Mint kell ezeknek a zárótűzek poklába rohaniok, hogy az egy csomó dühgő ember szíktait elkerülje. Micsoda tragikus — aránytalanság!

A béke.

A megfelelő jelzőt ne keressük se a Lloyd George feltételeire, se a Wilson elnök tizennégy-parancsolatára. Illetékes helyen igen világosan minősítették őket. De van valami a mi ellenségeink minden nyilatkozatában, a mi egészen egységes furcsasággal jelentkezik. Valamennyi úgy beszél a békéről, mint olyan árucikkiről, a melyekre nekünk nagy szükségünk van, ellenben nekik garmadában hever raktáron. Mintha háború csak minálunk lenne, ő náluk nem. Mintha mindaz a borzalom, szenvedés, nélkülözés, lemondás és visszaesés, a mi együtt jár a háborúval, csak minket kínozna, ők a hírből se ismernék. Amerika ebben a tekintetben csakugyan megengedheti még egyelőre magának azt a kivételes luxust, hogy így beszéljen, őszintén szóljon. Minden lázas készülődése mögött bizonyára rajta is van, hogy ez az egyelőre minél huzamosabb időt jelentsen. De hogy Anglia és Franciaország raktárról szállíthatnák a békét, arról nem tudunk. A német ágyúk, puskák és gránátok nincsenek szelidebb masszával töltve, mint az angolok és francziák és a poilu vagy a Tommy se ugrik fel és szalad nevetve haza, ha szegény golyót kapott a fejébe. Az ő katonáik épen úgy véreznek, mint a mieink és a háború az ő mögöttes országukban épen úgy érvényesíti a maga keserves hatását, mint minálunk. A mióta a félelmetes U betű odarajzolódott a tenger síkjának alsó lapjára, nemesak mi vagyunk bekerítve. Párisban hamarabb dideregték és hamarabb rántották egyre visszább a zárórát, mint minálunk és a londoni mézárosok se azért szüntetik meg százaival az üzleteiket, mert annyi a hús, hogy az utcán ingyen osztogatják. Ott is vannak mizériák, bajok és megakadások. Ott is van ácsorgás és drágaság és mindenféle kalamitás. A mivel mégis több az érintkezési lehetőségük, annyival keservebb a háború nyomása rajtuk, mert az ő földjükön folyik. A béke egy araszszal nincs hozzájuk közelebb, mint mihozzánk, sőt igenis a háború közelebb van hozzájuk, mint mi-

hozzánk. A mennyit ők adhatnak nekünk a béke tényével, ugyanannyit adhatnak mi nekik és a mi terhet, keserűséget, inséget és szomorúságot rak a háború a mi szívünkre és vállainkra, ugyanannyival nyomja és rosasztja őket is. A míg mi vérünk és szenvedünk, véreznek és szenvednek ők is. Miért beszél tehát Lloyd George mindig úgy, mintha a béke kérdése csak minket érdekelhetne? Államférfinak minősítje-e a kódez azt, a ki olyat kínál eladásra, a mi je nincsen?

A fahajók.

Mikor az Egyesült-Államok neve is odakerült a háború vörös színpajzra a szereplők közé, az első hír, a mely az új primadonna öltözéjéből az Óceánon átsuhant: az ezer fahajóról regélt. A készülő, új Nagy Armadáról, a melynek az az első szénázója, hogy nem acézból épül, hanem fából. Az emberiség túlnyomó nagy része nem hajószakértő. Egyszerű polgári logikával arra jön az ember, hogy ha a torpedó vagy az akna az acélt is szétveti, a fa még kevésbé tud neki ellentállni és ha később építették a hajót vasból, mint fából, akkor a fából való hajó nem igen lehet fejlődés, hanem visszaesés. De az idea Amerikában termett és az amerikai ideának nagyobb a presztizse, semhogy a polgári logika hangoságra merészkedhetett volna vele szemben. Ha Amerika fahajókat épít, akkor a fahajónak bizonyára olyanokat kell tudnia, a melyet a vasból való nem tudhat. A fahajó anyagát készen adja az alkotó természet; a fahajó könnyebb, tehát mozgékonyabb és gyorsabb lehet, mint az, a melyet acélpáncél súlyosít és akadályoz. A fahajó tehát félelmetes lesz és meglepetésekkel fenyeget. A három hónap, a melynek a végén az ezer fahajónak az Óceán hátára kellett a program szerint sikkania, már alaposan elmúlt és a fahajók helyett ime csak új hír érkezik a fahajókról. Még pedig az a hír, hogy a fahajók nem jönnek. Nem tudnak jönni. Nem sikerültek. A fahajók helyett tehát acélfahajókat kell építeni, a melyek nem készülnek el olyan gyorsan, mint a fahajók, de viszont át tudnak úszni a tengeren, míg a fahajók, ha nem is tudják átúszni a nagy vizet, de gyorsabban megépülnek, mint a vashajók. Amerika tehát, ha most már csak kétszer annyi idő múlva jöhet is, mint érkezhettek volna akkor, ha mindjárt acélfahajókat készített, kétségtelen bizonyosságot adta annak, hogy sietett. Nagyon sietett. És mégis csak későn érkezhettek. Ilyen körülmények között nem lehet egész biztossággal azt állítani, hogy a fahajók nem sikerültek. Az is lehet, hogy kitűnően sikerültek. Epen azért, mert nem használtak.

Szöllösi Zsigmond.

VILMOS CSÁSZÁR BESZÉDET MOND A GYŐZTES CAMBRAI-I CSAPATOKRÓZ. (A kép jobboldalán Rupprecht hajó trónörökös és Marvitz tábornok.)

ELŐNYOMULÁS A FELLA VÖLGYBEN.

CSAPATAINK ÁTVONULÁSA CHINSEFORTÉN.

CSAPATAINK OLASZ FÖLDÖN.

MAGYAR BAKÁK EGY OLASZ VÁROSKÁBAN

PORDINONE.

CSAPATAINK OLASZ FÖLDÖN.

EGY KATONAI KÖTÖTT LÉGGÖMBÜNK FEL SZÁLL A TENGERRŐL.

A KÓPÉ.

Regény. (Folytatás.)

Irta Arnold Bennett. — Fordította Németné Langheim Irma.

MÁSODIK FEJEZET.

Özvegy Hulliusné háza.

I.

Az az egyszerű tény, hogy ő volt az első Bursley polgárai közül, a ki tánczra merete hívni a grófnőt, új embert faragott Machin Denryből. Nemesak az egész város tartotta őt bámulatos fickónak, de maga is annak tartotta magát. Mindég vidám, hogy úgy mondjam, csaknem optimista volt. Most azonban állandóan elront-hatatlannul derült volt a kedélyállapota. Már reggel dalolva és tánczolva kelt fel. Bursley és az egész világ már nem volt számára Bursley és az egész világ; minden, valahogyan titokzatosan egy nagy osztrigává változott az ő számára; és homályosan úgy érezte, hogy az osztriga-nyitó kés a közelében hever, a keze-ügyében van, csak éppen nem láthatja még, de mindjárt rá fog bukanni és használni fogja. Várta, mi fog most történni vele. És nem várt hiába.

Néhány nappal a nevezetes multság után egy Codleyné nevű asszony kereste fel Denry főnökét. Duncalf volt az ügyvédje. Ez a Codleyné kövér, nehéz lélekzetű, de izmos asszony volt, közel a hatvanhoz, egy vegyész és drogista özvegye, kinek férje akkor szerzett vagyont, mikor a részvénytársaságok nem vették még kezükbe a gyógyszerkészítést. A pénz zalogkölesként, bőéges kamatra, családi házakra helyezte el; a kamatokat később nem fizették pontosan és így Codleyné nemrégiben kénytelen volt átvenni a házakat. Ilyenképen körülbelül hetven ilyen ecottages jutott birtokába. E házak hetenként jó tizenkét fontot jövedelmeztek ugyan, de Codleyné büntetésnek, tehernek, személyes sértésnek tekintette őket, olyan tulajdonnak, a melynek előbb-utóbb biztos veszteség lesz a vége. Állandóan úgy beszélt róluk, mintha bárkinek, aki csak kegyes lenne elfo-

gadni, szívesen oda ajándékozná őket és mintha boldog lenne, ha túladhata rajtuk. Dehát úgy beszél a legtöbb háztulajdonos! És Codleyné is különösen akkor haragudott a házaira, mikor adót kellett értük fizetnie.

Most pedig nemrégiben az történt, hogy a kerületi adófelügyelő közreműködésével újra felbecsülték az egész várost. Ez így nem hangzik éppen izgatónak; pedig az ilyen felbecsülés a legizgatóbb esemény, a mi (kivéve a díszpolgármester által adott városi bált), a városban előfordulhat. Mert például, ha a háza negyven fontra van becsülve és az adó két shilling minden font után, az új becsülés pedig negyvenöt fontra becsüli, akkor az annyit jelent, hogy harminczöt shillinget lopnak ki évente a zsebedből, a mi negyven font kamatjának felel meg. Ha azonban az új becsülés csekélyebbre becsüli a házat, mondjuk harminczöt fontra, akkor harminczöt shillinggel több marad a zsebedben, a mi körülbelül egy doboz Havanna szivar vagy egy divatos mellény árának felel meg. Hát nem izgató ez? És Bursleyben körülbelül hétezer ház állott.

Codleyné azt remélte, hogy kevesebbre fogják becsülni a házait. Alapította pedig ezt a reményét főleg arra a tényre, hogy ő Duncalfnak, a városi jegyzőnek volt az ügyfele. A városi jegyző ugyan nem azonos a kerületi felügyelővel és semmi dolga sincs a becsülésnél. Különben is Codleyné hihetetlenül bizta meg ügyei lebonyolításával, mert tisztességes embernek tartotta és tisztességes embernek csak nem kisérelheti meg, hogy a kerületi felügyelő ügyfele kedvéért az igazság keskeny ösvényéről eltérítse. Mindazáltal Codleyné mégis azt hitte, hogy mivel ő a városi jegyzőt pártfogolja, adóit leszállítják. Ilyen a vidéki ember felfogása! Milyen más a fővárosi emberé! Itt még álmában sem mer valaki még egy fogadást sem ajánlani a városi hivatalnokoknak, mert fél, hogy már ezt is sértésnek veszi!

Szombat reggel volt, mikor Codleyné Duncalf irodájában megjelent, hogy kifejezze előtte felháborodását. Mert akkor tudta meg (kék papíron és nyomtatásban tudatták vele), hogy

adózás alá eső ingatlanait nemcsak hogy nem alacsonyabbra, hanem még kevéssel magasabbra is értékelték. A beszélgetés — a segítők ítélete szerint, a kik azt a kipárnázott ajtón keresztül, hallócső segítségével kihallgatták — meglepően élénken és minden szertartásosság mellőzéseivel folyt le. Alighogy a lépcsők recsegése a távozó Codleyné jogos méltatlankodásának súlya alatt megszűnt, Duncalf kettőt füttyt. A kettős fütty Denrynek szólt; a gyorsító kezébe vette jegyzőkönyvét és sietve főnöke rendelkezésére állt.

— Irjon — mondta neki szárazon és haragosan a főnök.

Mintha csak szegény Denry uszította volna rá Codleynét! Mintha Denry nem volna nagytekintélyű férfiú, grófnók barátja és csak úgy mellékesen gyorsíró.

«Nagyságos asszonyom!» (ez ideig mindig «kedves nagyságos asszony», vagy «Kedves Codleyné» volt a megszólítás).

«Azt hiszem, nem is kellene külön tudtára adnom, hogy nagy örömmel szolgálna, ha ma reggeli látogatása és az ez alkalommal használt különös kifejezései után, más kezeibe öhajtaná ügyei vezetését letenni. Költségeim megtérítése után összes okmányait készséggel kiszolgáltatom. Teljes tisztelettel... Codleynének szól.» «Számár» gondolta magában e közben Denry. «Mért nem vár, míg haragja lecsillapodik.» Azután tovább elmélkedett: «Een szívesen lát-nám, ha kidobná. Legalább nem kellene tovább beszédem a labáreket.» — Denry szedte be ugyanis minden hétfőn, sőt gyakran kedden is a labáreket... És ez gyűlöletes foglalkozás. Duncalf, bár őt személyesen a munka kellemetlensége nem érintette, a bérösszegek 7½ százalékat vonta le e csekélységért.

— Ezzel végeztünk — mondotta.

Mikor azonban Denry már el akarta hagyni a szobát, hirtelen utána szólt: «Machin! Parancsol?»

Denry rögtön tisztában volt a helyzettel és tudta, mi fog most következni. Érezte, hogy a válság felbők gyorsaságával tornyosul a feje fölé. Egy egyetlen szempillantásig azt hitte, hogy az életben mégsem az a siker kulcsa, ha valaki

Bursley lovagjainak csodálatától kísérve, a grófnővel tánczol.

Kétségtelenül esalt, mikor elküldte önmagának a meghívót. Kétségtelenül esalt, mikor a szabójának és a tánczantí-ónőjének is küldött meghívót. A bál utáni napon nagy diadal érzete mellett is reszketett Duncalf szeme elé kerülni, mert félt, hogy megkérdezi: «Machin, mi az ördögöt keresett maga tegnap este a városházán, a hol úgy viselkedett, mintha a perzsa sah, a walesi herceg és Irwing Henrik lenne egy személyben?» De Duncalf ekkor semmit sem szólt, rá se nézett és Denry már azt hitte, hogy túl van minden bajon.

És most újra megszállotta az aggodalom.

— Ki hívta meg magát a polgármester báljára? — dörögte bozusan a főnök.

Tessék, itt van a baj!

— Magam hívtam meg magamat, — tört ki Denryből az igazság szava. Hiába! Nem volt képes valamire való hazugságot kitalálni!

— És miért tette ezt, ha szabad kérdeznem?

— Azt hittem, hogy talán csak ki tetszett felejtetni a nevemet a listából.

— Ez igazán nagyszerű! — kiáltott Duncalf haragosan — és talán azt is méltóztatott hinni, hogy Shillitoet, azt a szabólegényt is csak ki-felejtettem?

Tessék, ezt is tudja! Biztosan az a Shillitoe feesegett. Most jutott csak Denry eszébe, hogy Hatterton, a város «klasszikus» szabója, a kinek vevőire Shillitoe pályázott, Duncalf személyes jó barátja. Most már tudta, honnan fúj a szél!

— Nos? — kérdezte még nagyobb nyomatékkal Duncalf, mikor látta, hogy Denry nagy bölcsen hallgat.

Ez a szó zavarta ugyan Denry békés hallgatását, de megszólalásra nem bírta.

— Ön, úgy hiszem, tetszeleg abban, ha felette állókkal tánczolhat! — támadt rá újból az ügyvéd.

— Oh igen, — hagyta rá Denry. — A főnök úr talán nem?

Ezt igazán nem akarta mondani. Ez a kérdés csak úgy kiespott a száján. Újabban megszokta ugyanis, hogy mindig visszakérdezze azt, a mit tudakoltak tőle. Ez a cselekedés igen nagy hatással volt Shillitoe-re és a grófnőre is. A szólásuk mármár híressé vált. És határozottan most is nagy hatást keltett. Duncalf táncza a grófnővel ugyanis szegyenletes és időfelölti befejezést nyert azáltal, hogy Duncalf inkább a ruháján, mint a padlón tánczolt.

— Vegye fel egy heti fizetését és távozzék — volt az ügyvéd gögös válasza.

Így, minden megokolás nélkül. Főnökök, viták alkalmával alárendeltjeikkel szemben nem szoktak aggályoskodni.

— Köszönöm — mondta Denry, magában

A KÖZPONTI HATALMAK KÉPVISELŐI, KÖZÉPEN IBRAHIM HAKKI BASA ÉS GRÓF CZERNIN.

pedig hozzátette: «Most már igazán kell valaminek történnie!»

Beleszédült, hogy így egyszerre kitették a szűrét, — neki, a ki azon gondolkodott, hogyan választhatná be magát az előkelő, újonnan megnyílt sportklubba! Dühöngött, ha elgondolta, hogy Duncalf csak a Codleyné által okozott bossúsága mérgét töltötte ki rajta. Említésre méltó azonban, hogy egyáltalán nem volt szomorú. Nem! Dalolva és füttyörészve távozott, pedig más kilátása nem volt, minthogy vagy éhen halhat, vagy anyja kereménységén élésködhetik. Új, nagyképű modorában járta az utcákat és gondolkodott: «Az ördögbe is, mihez is kezdhettek, hogy hírnevemhez méltón élhessek?» A táncz alkalmából nyert ötfontos bankjegy még felváltatlan volt a zsebében.

II.

Az élet a véletlen találkozások sorozata. Semmi sem történik, a mi nem véletlen összetalálkozásból ered. Minden nagy változás oka véletlen összetalálkozás. Az eseményeket követő reggel ketten, Codleyné és Denry, lelésték a Szt. Lukács-templomban a mise kezdetét; Codleyné véletlenül és nehézkessége folytán,

ORSZÁG KÜLDÖTTÉK NÉMET UJSÁGOKAT VESZNEK EGY BRESZT-LITOVSKI UJSÁGÁRUSÍTÓ KIOSZKBAN.

A BRESZT-LITOVSKI BÉKETÁRGYALÁSOK.

Denry megfontolásból. Denry később ért oda, mint Codleyné és meglátta őt a bejáratnál. Abban, hogy Codleyné a bejáratnál várt, szintén lényeges része van a véletlennek. Mert Codleyné nem várt volna ott, ha helye nem lett volna az első sorban, éppen a kórus alatt. És nem várt volna ott akkor sem, ha sovány lett volna, és ha nem lélekzett volna kissé nehezen a sietős út után. Részben azért várt tehát, hogy lélek-zethez jusson, részben azért, hogy valami himnusz vagy zsoltár éneklése alatt észrevétlenül juthasson a helyére. Ha nem késett volna el, ha nem lett volna kövér, ha helye nem lett volna közvetlenül a szószék alatt, ha nem kerülte volna a feltűnést: már régen bent ült volna a templomban és Denry nem folytathatta volna a következő párbeszédet:

— Maguk ugyan kellemes emberek! — kezdte az asszony, alighogy Denry megemelte előtte a kalapját.

Még mindig a rajta esett sérelmen rágódott. A levél azonban, a melyet ma reggel kapott, meglepetést okozott. És még e szent épület árnyéka sem tartotta vissza attól, hogy olyan ügyekről beszéljen, a mikről vitázni inkább illet volna hétfőn, mint vasárnap reggel. Nem sok kellett, hogy el ne pityeredjék.

— Mindehhez nekem semmi közöm! — védekezett Denry.

— Hígyje el, Machin úr, én szavánál fogom azt az embert, hacsak ismernék valaki mást, a kire a bér beszédét bízhatnám. Annyit halottam már a pénzbeszédőkről!... Beismerem, ki kell vele békülnöm!

— Miért? Ha akarja, beszédem én továbbra is a béréket — vetette oda Denry.

— Maga?

— Na igen. Felmondtam az állásomat. Tudja, Duncalf és én nem mindenben értettünk egyet.

Most még egy elkésett érkezett a bejárathoz és Codleyné és Denry különösképpen egyszerre ösztönöszzerűleg elhallgattak, mert félték, hogy kihallgatják őket. Odább sétáltak a sírok között.

Itt, a sírok között az asszony jobban szemügyre vette Denryt. Hetenként tizennyolcz shillinget kereső gyorsíró volt és annak is látszott. Anyja varrónő volt; ez is meglátszott rajta. A gondolat, hogy a csinos, de kopott Denry és a hatalmas Duncalf «nem mindenben értettek egyet», rendkívül kómikusan hatott. Szegény Denry! ha legalább estélyöltönyében jöhetett volna a templomba! Elégge, sőt mindennél jobban fájlalta is, hogy csak egyszer viselhetette a drága öltönyt és a leghalványabb reménye sem volt, hogy még valaha felvehesse.

— És tudja — szötte tovább a szavakat Denry — én öt százalékkal is megelégszem a beszédésért a hét és fél helyett. Ha szabad kezét enged, meg fogja látni, még jobb eredményeket értek el. És én akár minden hónapban, vagy ha

A ZAJLÓ DUNA BUDAPESTNÉL.

kívánja, akár minden héten is elszámolhatok, nemcsak egyszer minden negyedévben.

Ez a fényes és szép eszme egészen áthatotta, sőt megkapta Codleynét. Olyan gondolat volt ez, a mely a józan esztét, a zsebét és a boszúvágyát is egyszeriben kielégítette. És, miután boszút lihegve, megegyeztek Duncalf vesztében, bementek a templomba. Semmi szükség az elbeszélés e végét folytatnom. Még a rektor beszédjének szövege sem tartozik ide.

Egy hét múlva a következő nyomtatott felirat díszlett Denry anyjának ajtaján:

Machin E. H.

Házbérbeszéd és telekügynök.

És hirdetés is jelent meg a helyi újságokban, jelezve, hogy Denry nagy és kis birtokok kezelésével foglalkozik.

II.

Denry pályafutásában a következő jelentős esemény egy hétfő reggelén történt, egy még az anyjénál is sokkal, de sokkal szerényebb házcskában. Codleyné számos ingatlanainak ez a része egyedül állt a kápolna fasorban, az Ulászló-kápolna mögött — a házak nagyobb része a közel Ács-utcában állt. A vidék nem tűndökölt kiváló társadalmi fényben, de azért az élet itt olyan festői, változatos, izgató és eseménydús volt, mint a milyen csak lehet olyan vidéken, a hol a lakók hetenkint átlag három shilling bért fizetnek. Sokan lebujoknak neveztek a negyed házikóit és gúnyos nyomatékkal emlegették az Ulászló-kápolna vidékét, mintha erről a kápolna tehetett volna.

Az egyedül álló házikónak terítő nagyságú dűledező téglafalal körülvett és iszapal kikapadlózott előkertje volt. A házba két lépcsőfokon kellett felmenni és a ki benyitott, rögtön bent is volt a fogadószobában. A szoba mögött, a homályban, még egy igen a pró helyiség látszott, a melynek egyszerű, de praktikus bútora egy kópóláda volt. A fogadószoba bútora két székből, egy asztalból, egy vagy két lábosból és néhány régi agyagedényből állott. A kis hátsó helyiségből lépcső vezetett felfelé. Mi volt a lépcső felett, azt élő ember, azt az öreg asszonyt kivéve, a ki ott fent aludt, senki sem tudta. Ez az öreg asszony most lent a tűzhelynél ült egészen összegubózva, mint az Ötvárosban mondják. Az egyetlen tűz azonban, a mi a szobában világított, abban a rövid agyagpipában égett, a melyből az asszony pipált. Hulliusné Bursleyben az utolsó öreg asszonyok egyike volt, a ki ilyen kurtaszárú pipát szítt; és az ilyesmit már akkor is közönséges dolognak tartották és már inkább a cigaretták kezdtek divatba jönni — ha nem is épen a kápolna-sorban. — Hulliusné tehát szívta a pipáját és semmi különöse nem gondolt. Alkalom adtán felébredt néha álmos lelkében a mult viziója. Ebben a házban élt már több, mint negyven éve. Tizenegy gyermeket nevelt fel itt és két férjét

temette el innen. Harminczöt unokát ringatott itt térdén és féltucztat menyének adott itt tanácsokat. Emlékezett éjjelekre, a mikor mozdulni sem tudott a lakásban a nélkül, hogy valakinek az álmát ne zavarja. Most egyedül élt. Ki sem mozdult a házból, ha csak nem ment a kúthoz. Sok mindenben ment már keresztül életében és nagyon elfáradt.

A szép barnahajú Denry ragyogó arccal, minden szertartásosság nélkül és telve jóakarattal, lépett be ide. Mosolygott; szép, egészséges fogora volt. Kezdeti küssé — nem hízni, de férfiasodni.

— Jó reggelt, anyó! — köszöntötte Hulliusnét és leült a másik székre.

Úgy ült ott, mint egy ifjú, a ki nyilván békében él a világgal, mint valaki, a ki ez idő szerint nagyon meg van magával elégedve. Nem volt segéd többé; nem volt alkalmazott, a ki kénytelen magyarságos úrnak szólítani olyanokat, a kiknek csak éppen amnyi kéz- és lábujjuk van, mint neki; a ki a szolgálati szabályzat által bizonyos órákban, bizonyos helyhez van kötve. Független egyed lett a saját idejének és eslekedeteinek ura! Röviden: férfi! Az igazság ugyan az volt, hogy most is csak kevéssel kerest többet, mint a mennyit Duncalfnál kapott. Mint házbérbeszédnek és nagy és kis birtokok kezelőjének jövedelme össze-vissza körülbelül heti egy fontra rúgott. De volt ideje, hogy a városban sétálgasson, tréfálkozzék, titokzatos kijelentéseket tegyen és visszakérdezze: «Hát

JÉGTORLASZ AZ ERZSÉBET-HIDNÁL.

magam? — és mindezt olyan hangon, a melyből azt is következtethették, ha akarták, hogy jövedelme heti tíz font s évi tízezer font között váltakozik. És h tenként hét napon át gondolkozhatott a vagyonszerzés valamely új mód-szere felett!

— Nincs semmi a maga számára — mondta végre az öreg asszony, de meg nem mozdult. — Ejnye, ejnye, ez nem járja! — mondta Denry. — Tessék, vegyen egy csipetet a dohányból.

Hulliusné elfogadta a dohányt, megtörmte vele a pipáját, miközben Denry egyezségét ajánlott neki.

— Semmi esetre sem távozom innen, míg nem fizet legalább él koronát — mondta vidáman.

És cigarettát sodort, talán, hogy a tüze kissé meleget tartson. Mert zord hideg volt ebben a fojtott levegőjű rezidenciában, az öreg asszony azonban sohasem fázott. Egyike volt azoknak a vén asszonyoknak, a kikről azt kell hinnünk, hogy az egész életükben hordott valamennyi ruhájukat egyszerre viselte most egymás felett.

— Akkor hát ideje javát itt töltheti! — jegyezte meg szárazon, de a tényállásnak megfelelően. — Mondtam már magának, a Jakab fiam pihent (munka nélkül volt) hat hétig. Ma állt újra munkába és szombatod ad majd nekem valami pénzt.

— Ez nem elég az üdvösségre! — felelte röviden, de még mindég barátságosan Denry.

Azután bizonyos fanyar jóakarattal magyarázni kezdte Hullius anyónak, hogy Codleyné nem tűr többé semmi hátraleköt, de nem is tűrhet, mert a bérlők tönkreteszik és ő, Denry maga is, a ki telve van jóakarattal a bérlői kasz iránt, tönkre megy így, Codleynével együtt.

— Negyvenhat évig laktam ebben a házban — volt a Hulliusné felelete.

— Tudom, — mondta Denry — de tudom azt is, mennyivel tartozik!

Igazán rendkívüli jólelkűség és kedvesség volt szavaiban, a mikor erre figyelmeztette. Az asszony egyre csak hallgatagon rázta a fejét.

— Tudja, a gyermekeink kellene magát el-tartania — folytatta Denry.

— Azok, a kik meghaltak, nem tehetik; azoknak, a kik élnek, Jakabot kivéve, önmagukkal kell törődniök.

— Akkor nem marad más hátra, minthogy jön a végrehajtó! — mondta még mindég kedvesen Denry.

— Csak nem fog kilakoltatni?

Denry olyan mozdulatot tett, mintha mondaná: «En mindent megtettem magáért, a mit csak tehettem, még egy csipet dohányt is adtam a ragaméból. Mindentől eltekintve, magának nem is volna szabad már itt egyedül laknia; valamelyik gyerekével kellene együtt élnie!

Még tovább is beszélgettek, de Denry végül mégis kénytelen volt megismételni: «Nincs segítség, ki kell majd költöznie, jön a végrehajtó. Mindegy, azonnal, még mindég barátságos, derült mosollyal az arczán elhagyta a

lakást. Két percczel később azonban újra be-dugta az ajtón a nyájas arczát.

Figyeljen csak ide, néni, én kölesönöznek magának fél koronát, ha elhagadná. — Arczán könyörületesség, szívében melegség lakozott. De valami csekélységet — kell majd a szíves-ségért fizetnie — tette hozzá. — Sajnálatomra nem adhatom ingyen. Hát mondjuk, vissza fogja fizetni a jövő héten és ad hozzá három pennyt. Tudja, nem nézhetem, hogy magát kilakoltassák. Adja ide a házbérbérlőjét.

(Folytatása következik.)

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Menny, pokol, háború. Szilágyi Géza új könyvében egy bokorára való háborús legendát adott ki. Többnyire a mennyországban vagy a pokolban lejátsszódó történetek, a melyeknek magva mindig a háborúval van kapcsolatban. A magyar baka a mennyország kapujába kerül, már-már be is becsátatják, de csak úgy, hogy odabenn ellejt minden földi dolgot. Már pedig ő mindenáron tudni szeretné, győztek-e a magyarok a csatában, a melyben ő elesett, e nélkül nem akar belelépni a boldog örök feledésbe, inkább visszamegy a földre bolygó kísértetnek. A mennyországban szomorú az Uristen, mert az emberek odalenn háborús-kodnak s ezért szomorúnak kell lenni az angyaloknak is, de egyszerre felderül minden, mert végre bekövetkezett egy nap, a mikor huszonnégy óra alatt egyetlen gyermek sem pusztult el katonák fegyverétől. Az álom-ösztő angyal a mennyből törvényeszké elé kerül, mert nem jól gazdálkodott az álommal, de ő megmagyarázza, hogy nem tehetett egyebet, a rábízott álmat a szegény fáradt katonák között kellett kiosztania, az otthon-maradtaknak nem jutott belőle. Ilyesfélék a legendák tárgyai: valamennyinek van valami költőileg elgondolt alapötlete. Csendes, halk hangon, sajtáságos szomorú mosollyal vannak elmondva s ez a mosoly ad a történeteknek különösen erős hangulati rehetet. Az alaphangja az egész könyvnek merő líra, a háború visszhangzása egy ember-séges ember lelkében. Szilágyi Gézánál, a ki mindig a fojtott szenvedélyesség írja volt, meglep ennek a könyvének szelíd, lágy, rezignált hangulata: mintha régi pesszimizmusa és győtrődő lázadózsága a lelki fejlődés folyamán szomorú meg-béküléssé olvadt volna fel.

A koronázás művészi és műszaki munkái. Kertész K. Róbert osztálytanácsos, a ki egy év előtt előadja volt a koronázás rendező bizottságának, most díszes, albumszerű könyvben ismerteti a koronázótemplom, az eskümevő, a kardvágási domb és a menet egész útvonalaának művészi díszítését, dr. Lechner, Pogány, Kós és Györgyi építőművészek sikerült alkotásait. Elmondja mindazon nehezégeket, a melyekkel a művészeknek, a bizottságnak, az iparosoknak és a munkásoknak rövid három hét alatt, télvíz idején, a súlyos háborús körülmények között meg kellett küzdeniök, leírja azt az izgalmas hajszát, a melylyel ez az idegfeszítő munka járt és érdekes bepillantást enged a művészi alkotás és technikai kivétel szín-falai mögé.

A Don Juan-monda. Heinrich Gustávnak ily című tanulmánya most jelent meg második kiadásban. Filológiai módszerrel készült munka behatóan tárgyalja a Don Juanról szóló andaluziai mondák keletkezését, változásait, fejlődését és irodalmi sorsát, azt a rendkívül sok feldolgozást, a melylyel csaknem minden nemzet költői s velük nagy zeneművészek is, mint Mozart, így keztek művészi megalkotani a nevezetes spanyol lovag történetét. A Franklin-Társulat kiadásában, az O'csó Könyvtárban megjelent könyv ára 1 K. 50 f.

A történelem ésszerűsége. Noél Károly baseli egyetemi tanárnak, kiváló filozofusnak ily című történetbölcséleti tanulmányát adta ki, mint egyik legújabb füzetét, az O'csó Könyvtár dr. Sas Andor fordításában. Ma a mikor a világesemények láttára mindenkinek megrendül a hite abban, van-e egyáltalán ésszerűség a történelemben, aktuális olvasni a svájci tudósok a liegeli gondolatvilágba kapcsolódó eszmélkedését.

A Jó Pajtás. Benedek Elek képes gyermeklapja legújabb, január 20-iki számába Ábrányi Emil írt verset, Nászai Eliza mesét, Benedek Elek folytatja Rókiné komámasszony budapesti utazásának érdekes történetét, Kozma Gyula és P. Abraham Ernő mesét mondanak. Sok megiszivlelésre érdemeset mond a Jó egészség kis kátéja című új rovat is. Pompás képek, a kis krónika rovat, a rejtvények, szerkesztői izenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát. A Jó Pajtás-t a Franklin-Társulat adja ki, előfizetési ára egész évre 16 korona,

fél évre 8 korona, negyed évre 4 korona, egyes szám ára 32 fillér. Mutatványszámot kívánatra küld a kiadóhivatal. IV. ker. Egyetem-utca 4.

Gyógyfürdők és Gyógyintézetek czég alatt új részvénytársaság alakult a Budapest Lipótvárosi Takarékpénztár közreműködése mellett, egyelőre 1.500.000 K. alaptőkével. A megalakult részvénytársaság megvásárolta Abbáziában a Neues Kurhausot, a Hotel Pension Janette-ot és a Villa Vier Jahreszeitent. Az összes épületeknek modern gyógyintézet-ké való átalakítása már folyamatban van úgy, hogy a legközelebbi jövőben megfelelő specialista orvosok vezetése mellett üzembe lesznek helyeztetők. A részvénytársaság programja Magyarország területén felállítandó gyógyintézetek létesítésére is irányul. Az igazgatóság tagjainak választották: Prof. Dr. Jul. Glax az Abbázia Kurkomissió elnöke, Dr. Lakatos Viktor, Dr. Lakatos Zoltán, Dr. Hájós Zsigmond, Schwartz Izidor, Kovács I. Kálmán, Dentsch József, Konta Arnold és Gombos Rezső. A vállalat vezérigazgatójává Dr. Lakatos Viktort a Park Szanatórium volt főorvosát nevezte ki. Az abbáziai gyógyintézetek adminisztratív vezetésével Dr. Lakatos Zoltánt bízta meg, aki hasonló vállalatok vezetésében már évek óta aktív részt vett.

A HÁBORÚ NAPJAI.

Január 10. A nyugati harctéren Yperntől dél-keletre délután élenk tűzérési tűz. Landvoordetól nyugatra meghiusult az angoloknak erős éjjeli felderítő előretörése. Az olasz harctéren Asiától nyugatra visszavertük az ellenség támadását.

Január 11. A nyugati harctéren meghiusultak az ellenség kísérletei, hogy behatoljon a németek állásaiba Yperntől délkeletre. A flandriai arcvonalon és Cambraitól nyugatra élenk tűzérési harc mely Moeuvres és Marcoing között átmenetileg a legnagyobb hevességre fokozódott.

Január 12. Egyik harctérről sem jelentenek fontosabb eseményt.

Január 13. A nyugati harctéren több ponton élenk tűzérési tevékenység és felderítő harcok. Az olasz harctéren a Brenta mindkét oldalán a tűzérési tűz átmenetileg erősödött.

Január 14. A nyugati harctéren Flandriában zavaró tüzelés, mely különösen Lens mindkét oldalán esetleg fokozódott. A többi harctéren nincs fontosabb esemény.

Január 15. Csak az olasz harctérről jelentenek nevezetesebb eseményt. A Brenta és a Monte

©Könyv
Zoltán

DIANA PUDER

Próbadoboz ára ———— 2 korona. — Nagy doboz ára ———— 4 korona.

MINDENÜTT KAPHATÓ!

Főelárusítóhely: DIANA KERESKEDELMI R. T. Budapest, V., Nádor-utca 6. szám.

FOGAK

és teljes fogcsorok
szájpadlás nélkül,
a gyökerek eltá-
volítása fölösleges

FOG

—huzás teljes érzéstarté-
tel; hasznavehetetlen,
régii fogorokot átalakítok
Vidékéik egy nán alatt

FOG

—huzás teljes érzéstarté-
tel; hasznavehetetlen,
régii fogorokot átalakítok
Vidékéik egy nán alatt

Dr. HEGEDŰS JAKAB
fogorvos, egyetemi orvostudor,
Első Fővárosi Fogorvos Intézet, Budapest

Pertica közt az olaszok erős, időnkint pergőtűző fokozódott tüzéségi előkészítés után gyalogsági támadásba mentek át. Az ellenségnek igen heves közelharcok után sikerült egyes pontokon árkainkba benyomulni, a honnan azonban ellentámadással kiverttük. A legelől levő harcvezonal az egész támadási területen birtokunkban van. A Piave alsó folyásánál egy ellenséges előretörést Bressanin mellett gyorsan megállítottunk.

Január 16. A nyugati harcmezőn csak tüzéségi harcok. Az olasz harcvezonal az asztigói fensíkon visszautasítottunk egy ellenséges előretörést a Col del Rossótól nyugatra. A Brentától keletre az olaszok csak délután folytatták hiábavaló támadásaikat. A Monte Pertica nyugati lejtőjén háromszor támadtak vonalainkra, támadásuk mindannyiszor összeomlott tüzéségi és gépfegyvertűzünkben. A Monte Fontana Secráról délre ellenséges támadási kísérleteket csirájukban elfojtottunk.

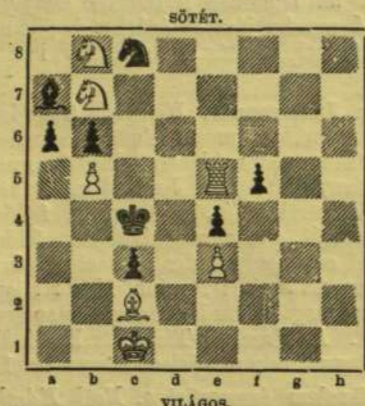
HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: Dr. KUNHARDT JÓZSEF, ügyvéd, 67 éves korában, Budapest. — Szentgyörgyi dr. JORDÁN FERENCZ, udvari tanácsos, a budapesti Szent Rókus-kórház nyug. főorvosa, 65 éves korában, Budapest. — Boródy György, köz- és váltó ügyvéd, Nagykároly város negyvenegy éves tiszti főügyésze, a nagykárolyi polgári olvasókör negyven éves tiszti főügyésze, 69 éves korában, Nagykárolyban. — Fülöp János, Debreczen város első kerületének függetlenségi párti képviselője, 56 éves korában, Budapest. — Csikszentmihályi SCHREIBER RÓBERT, pénzügyi tanácsos, pénzügyigazgató-helyettes, 53 éves korában, Kolozsvárott. — Dr. BÜCHLER IGNÁC, orvos, 72 éves korában, Kolozsvárott. — Szakonyi SZAKONYI ISTVÁN, tb. főszolgabíró, 45 éves korában, Kőszegen. — Szabó LÁSZLÓ, postafőfelügyelő, a kaposvári posta- és táviróhivatal főnöke, Kaposvárott. — Valkói PAPP JÁNOS, nyug. máv. felügyelő, 67 éves korában, Pécelen. — SKVÉR EMLI, nyug. m. kir. pénzügyi számtanácsos, előbb Abauj-Torna vm. pénztáros, Kassán. — Özv. heidentzi HUNKÁR SÁNDORNÉ, szül. Kuntz Adél, 97 éves korában, Szolgyórott. — Özv. csetefalvi CSETÉ PÁLNÉ, szül. Kaiser Laura, Erőnyi postafőnök anyósa, 77 éves korában, Herkulesfű-

dön. — SEKERES MÁTYÁS, néhai Szekeres Mátyás, királyi számtanácsos és negyvennyolcas vöröspáks főhadnagy özvegye, 74 éves korában, Budapest. — Özv. dr. FREYSINGER LAJOSNÉ, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa, a váci jótékony nőegylet elnöknője, és a váci OTÁregylet alelnöknője, 55 éves korában, Vácztott.

SAKKJÁTEK.

3087. sz. feladvány Krejsik J.-tól, Bécs.

Világos indul és a harmadik lépésre mattol ad

Szerkesztői üzenetek.

Nem ismerem a hangot stb. A mit csinál, az egyelőre alig több, mint jobbfejta dilettantizmus: igen könnyű, nem nagyon egyéni hangulatok, halk, tempótt zengésű hangok, sima, originalitás nélküli nyelvek és az irodalomból készen vett technikával elmondva. Mindegyik verve olyan, mintha valamikor, valahol már olvastuk volna, a nélküli, hogy valami konkrét reminiscenciát tudnánk felmutatni bennük.

A galamb. Az irodalom tulajdonképpen kifejezés; ha nem tudja így kifejezni, hogy az olvasót gyönyörködtesse, akkor hiába van még oly igaz és magas gondolata. Kísérlete kifejező képességének fogyatékosságán tört meg.

Hej, Bosznia. A szenvedések és nélkülözések elorolása még nem költemény. Ha versét mint magánlevelet elküldné valamegy hozzatartozójának, arra bizonyára megindító hatása volna, idegen emberre azonban úgy hat, mint valami céltalan spópnokadás.

Simulj hozzám. Bolyongva. Az első nem mond semmit, a második legalább kerekén van megírva, de a súlya ennek nincs.

A «VASÁRNAPI UJSÁG» 65-ik évfolyama.

A «Vasárnapi Ujság» a legrégebbi magyar szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap évenként több mint 130 íven s több mint másfél ezer képpel, legjelesebb hazai íróink és művészeink közreműködésével jelen meg.

«A Vasárnapi Ujság» előfizetési árát, tekintettel a papír és a nyomdai előállítás egyre fokozódó roppant drágaságára, kénytelenek voltunk újévtől fogva évi 40 koronában állapítani meg.

Előfizetési föltételeink:

A «Vasárnapi Ujság» negyedévre 10 korona, félévre 20 korona, egész évre 40 korona.

Az előfizetések a «Vasárnapi Ujság» kiadóhivatalába, Budapest, Egyetem-utca 4. szám küldendők.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 51-ik számában megjelent képtalány megnevezése: Sorsdöntő pillanatok, reményteljes percek.

Felolós szerkesztő: Hoitsy Pál.

Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Vármegye-utca 11. Lapkiadó tulajdonos Franklin-Társulat IV., Egyetem-utca 4.

EHRBAR

és minden más előkelőbb mester-gyártmányú zongorát, pianinót legelőbbban vehet a szolid kiszolgálásról általánosan elismert

REMÉNYI MIHÁLY

ezeg zongora- és harmonium telepén, Budapest, VII., Király-utca 58. és 60. Régi zongorák, pianinók vétele, becseserlése, javítása és hangolás. * Lehet már zongorát vidékre szállítani.

Alapítva 1810-ben. Haltenberger Béla Kassa ruhafestés, vegytisztítás, gallértisztítás. A GYÁR TELJES ÜZEMBEN VAN. Gyász esetben ruhafestés feketére és egyenruhák tisztítása sronkivül.

MATTONI-FEL GISSHÜBLER természetes égvényes SAVANYÚVIZ.

Vadászsportot űzők

akár itthon, akár a fronton vannak — figyelmébe ajánljuk a

„NIMRÓD”

KÉPES VADÁSZUJSÁG-ot

Állandó melléklete:

„A vadászeb”

czimű egyedüli magyar nyelvű ebtennyészeti szaklap.

Mindkét lap gyönyörűen illusztrálva.

Előfizetési ár mindkét lapra: egész évre 20 kor., félévre 10 kor., negyedévre 5.— K, egyes szám ára 50 fillér.

Tessék mutatványszámot kérni.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz. (Franklin-Társulat.)

LOHR MÁRIA (KRONFUSZ)

A főváros első és legrégebbi csipke-tisztító, vegytisztító és keimfestő gyári intézete. Gyár és VIII, Baross-u. 85. Fiókok: II. Fő-utca 27, IV. Eöki-út 6, Kecskeméti-utca 14, V. Harninczad-utca 4, VI. Teréz-körút 39, Andrássy-út 16, VIII. József-krt 2. Telefon: Józ. 2-37

Vérszegénység, ideges fejfájás, anémia ellen a legnagyobb orvosi tekintélyek ajánlják

ROZSNYAI VILÁG HIRŰ VASAS CHINABORÁT

melynek kitünő voltát mindenki elismeri. Kitünő hatásánál fogva a hasonló készítményeket felülmúlja. Milleniumi nagy éremmel kitüntetve 1 Számos kiállításon díjazva. — Kis palack 2 korona 60 fill., nagy palack 3 korona 80 fill.

Készíti: ROZSNYAI MÁTYÁS gyógyszeriar, Arad, Szabadság-tér. ☘

Exhumálásokat

az összes európai hósi temetőkből, valamint a szükséges okmányok beszerzését szolid árban, anyagi kezeség mellett eszközölünk

Szende és Szabó ezeltől Gebauer Károly r.t. exhumálási vállalata, Budapest, Károly király-út 4. Elsőrendű szakintézet. — Telefon 51—02.

Húsz éves Magyar Könyvtár!

1897 őszén indult meg Magyarország legnépszerűbb füzete vállalata, a Magyar Könyvtár. Huszadik évfolyama befejezését most azzal ünneplte meg, hogy közrebocsátotta az újabb magyar szépirodalom egyik legbecesebb remekművét

Molnár Ferencz A Pál-utczai fiúk

czimű regényét (ára 1 K 20 f.), melyet a szokottnál jóval díszesebb képes borítékban adott a magyar közönség kezébe, meghálalni azt a szeretetet, mellyel az a vállalatot megindulása évétől fogva kitüntette.

A Magyar Könyvtárt az új, huszonegyedik évfolyamában is az szerkesztői, a ki az első évben:

Radó Antal, a kinek kiváló ízlése és lelkiismeretes gondossága főtényezője volt a gyűjtemény óriási sikerének. — A Magyar Könyvtár Magyarország legelőbb és legújabb gyűjteményes vállalata; egy-egy szám 40 fillér. Teljes lajstromot az eddigi mintegy 900 számról ingyen küldi meg bármely könyvkereskedés, vagy a kiadóhivatal:

Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) részvénytrádaság Budapest, VI., Andrássy-út 21. sz.

Hajnövesztő, amilyen még nem létezett. Rövid idő alatt dús hajat növeszt és megakadályozza a hajhullást, megóvja a korai öszülést, egy hónap alatt fényes eredmény. Ára 8 és 14 kor. BOTAR REGINA Budapest, VII., Erzsébet-körút 24. A nőnek díszje a szép haj, azért azt ápolni kell.

Viszketegséget, sömört, rüht,

leggyorsabban elmulasztja a Dr. Flesch-féle eredeti «Barna zsír». Nem piszkít, teljesen szagtalan. Próbátégely 2.30 K, kis tégely 4 K, családi tégely 11 K. — Budapesti főraktár: Török gyógyszerüzletben, VI., Király-utca 12. Vidékre megrendelési cím:

Dr. FLESCHE E. „Korona” gyógyszerüzlet, Győr.

Fénykép-nagyítások Pénzét visszafizetem, ha

tyukszem-szemölcsök békemennyődésait a Bialzsum három nap alatt fájdalom nélkül gyógyosztól ki nem bírja. Ezekre menő hila- és köszöndörök. Ára jótálló levéllel 2.40 K üvegenként, 3 üveg 5.50 K és 6 üveg 8.50 K. KEMÉNY, Kassa I. Postafiók 12/12

„RAFAEL” műintézet VII., Rákóczi-út 24. Telefon: József 28-65.

Rendelésnél sziveskedjék lapunkra hivatkozni!

Fiatalos, üde arczbört

varásról elő 10 nap alatt és eltávolított minden teintheibát, ugymint miteszer, pattanás, sárgafolt, ránc, orrvörösség, lilkaos, hervadt, pettyhűt bört, a Dr. Kayserling-féle szepítő-szer. A kura egyszerű, otthon végelhető, minden felülés nélkül. Befejtés után az arczbört ragyogó szépségben, gyermeki üdőségben és tisztaságban pompázik. 1 üveg 15— K. Diszkrét szétküldés utánvétellel. — Gyár: HIVARYON & Co. — Szétküldési hely: GROSSANTAL Budapest, VIII., József-körút 23. (Flemelet 1.)

ÓRÁK kiváló pontosságú szabályozva 10 évi jótállás mellett. ÉKSZEREK dívtas és illéses kivitelben. EVŐESZKÖZÖK ezüst és alpaccaezüstből. EZÜSTNEMŰEK DISZTÁRGYAK szigorúan szabott jutányos árakon készpénz és előnyös részletfizetési feltételek mellett beszerezhetők. BRAUSWETTER JÁNOS CHRONOMETER és MŰORÁSNÁL Alapították SZEGED. Számos ki-1847-ben. SZEGED. tüntetés. Több ezer díszes órával. Legújabb díszes nagy lépcsű órát készített ingyen és bérmentve.

Országos Hangjegykölcsönző Intézet Budapest, IV. ker., Sütő-utca 2. szám, félemelet. (Deák-tér mellett.) Hangjegykölcsönzőnk felőlali a komoly és könnyebb zenefajokat, melyek az újdonságokkal folyton kiegészítettek. Előfizetés: 3 óra 15— K, 6 óra 28— K, 12 óra 52— K. Az előfizetés beérkezéttel megküldjük kimerítő jegyzékünket. Biztosított 10 K, mely az előfizetés megszűnésékor visszaadatik. Folyton Újdonságok. Országos Hangjegykölcsönző Intézet Budapest, IV., Sütő-utca 2. szám. (Deák-tér mellett)

Csillárok legmodernebb kivitelben, óriási választékban, készpénz vagy törlesztéses kölcsöndij ellenében — Gázfűtőkészletek, gázradiátorok Gáztűzhelvek kaphatók. „AUERFÉNY” BUDAPEST

Most jelent meg az Most jelent meg az

UNIVERSUM 8-ik (új háborús) kötete

Dolgozataikkal közreműködtek: Dr. József főherceg Bárány Béla Barcza Imre Bogdányfő Ödön Bozóky Endre dr. Cserey Adolf dr. Dorner Béla Dorner Emil Garády Viktor Halász Gyula Hankó Vilmos dr. Heller Bernát dr. Illosvay Lajos dr. Jeamlong Győző Keller Oszkár dr. Kerekes I. Zoltán dr.

Haditechnikai olvasmányok: a szárazföldön, a vizen, a vízben és a levegőben vívott harcok újszerű fegyvereinek, a haditechnika csodáinak a leírása, a harcszintereknek, a hadsereg táplálásának ismertetése; a természet tudományok, a földrajz és az egészségtan köréből való olvasmányok Évkönyv a család és ifjúság számára Szerkeszti HANKÓ VILMOS dr. Sok képpel * Ára kötve 15 korona ☘ Kapható minden könyvkereskedésben. ☘

Dolgozataikkal közreműködtek: Konek Figyes dr. Krebsz Ernő Lasz Samu dr. Mende Jenő Németh József Pásztor Árpád Posfalvai Tulok István Rákosi Viktor Szahender Lajos dr. Szekeres Kálmán dr. Szilády Zoltán dr. Tompa János dr. Ujj Gyula Welwart Benő Windisch Richard dr.

Új szépirodalmi könyvek

DRASCHE-LÁZÁR ALFRÉD

ENYÉM VAGY!

REGÉNY

Ára 6 korona

A «Tüzpróba» kitünő szerzőjének új regénye, a melynek érdekfeszítő, fordulatos cselekménye a magyar előkelő világ körében, nagyrészt főrangú magyar huszártisztek között játszik le.

FELNER-DÉNES PÁL

AZ ÁRNYÉKEMBER

FANTASZTIKUS REGÉNY

Ára 6 kor. 60 fillér

Olyan ez a fantasztikus regény mint egy opium-álmom: eleinte szeliden ringat, majd örvénylő érzések, vad szenvedély és tomboló gondolatvihár misztikus szimfóniája . . .

KISS JENŐ SÁNDOR

A GÉP

NOVELLÁK

Ára 4 kor. 80 fillér

Tizennyolcz novella van ebben a könyvben, jól megkomponált, érdekes történetek, melyek kiválnak úgy meséik változatosságával, mint alakjaik erőteljes rajzával a mai magyar novella-írás átlagából.

HAVAS ALISZ

SZENT BORBÁLA KÉPE

REGÉNY

Ára 6 korona

Egy fiatal író első könyve. Kitűnően elbeszél, érdekes történet, melynek folyamán finoman megrajzolt, élettelen alakokat mutat be a mai kornak a levegőjéből.

LEGÓRÁDOKORI TÖRTÉNETI
MŰZSŰM KÖNYVTÁRA

SZINI GYULA

PORCZELLÁN MUZSIKA

Ára 6 korona

Egy asszonyi élet vergődése a reá áhító férfiak egymás elleni harcában — Szini Gyula új regényének tárgya s a budapesti művészvilág adja meg az érdekes levegőjét színes képeivel és finoman rajzolt jellemző alakjaival.

Kaphatók minden könyvkereskedésben.

4. SZÁM. 1918. (65. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, JANUÁR HÓ 27.

Szerkesztési iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 80 fillér.

Előfizetési feltételek:

Egészévre — 40.— korona.
Félévre — 20.— korona.
Negyedévre — 10.— korona.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-
határozott viteldij is csatolandó.

OSEREKERESKEDÉS A NÉMET-OROSZ FRONTON. — «Buda» felvétel.